

Bærekraftsrapport 2024

Innholdsfortegnelse

GENERELL INFORMASJON OG BASIS FOR RAPPORTERINGEN	5
OM NORGES RÅFISKLAG	5
OMSETNING OG RESULTAT	6
STYRINGSMODELL FOR BÆREKRAFT	7
STYRETS INVOLVERING OG ANSVAR I BÆREKRAFTSARBEIDET	7
BÆREKRAFTSGRUPPA	7
ORGANISASJONEN	7
AKTSOMHETSVURDERINGER	7
RISIKO FOR NEGATIVE KONSEKVENSER I AKTSOMHETSVURDERINGENE	8
AVGRENSNING OG TILTAK	9
RAPPORTERING I RÅFISKLAGET	9
RÅFISKLAGETS MILJØPOLICY	10
STYRING OG ORGANISERING	10
STYRETS SAMMENSETNING OG STYRINGSSTRUKTUR	10
LEDELSENS SAMMENSETNING	11
STYRET, ARBEIDSUTVALGET OG KONTROLLKOMITEEN	12
RÅFISKLAGETS STRATEGI	13
RÅFISKLAGETS VERDIKJEDE	14
RÅFISKLAGETS INTERESSENER	15
STYRETS VESENTLIGHETSANALYSE 2023	15
EN BÆREKRAFTIG FISKERINÆRING	19
FNS BÆREKRAFTMÅL	19
RISIKO OG MULIGHETER (IRO)	22
VESENTLIGE BÆREKRAFTSTEMA OG OPPSETT I HENHOLD TIL ESRS	24
KLIMA OG MILJØ (ESRS E1)	25
EUS TAKSONOMI	25
INVESTERINGER	26
VERDIPAPIRER	26
EIENDOMSFORVALTNING	27
KLIMAENDRINGER (ESRS E1)	27

KLIMAENDRINGS PÅVIRKNING PÅ NORSKE FISKERIER	27
SAMARBEID FOR BÆREKRAFTIG RESSURSFORVALTNING	28
VÅR DELTAGELSE I RELEVANTE BÆREKRAFTSPROSJEKTER	30
KLIMAGASSUTSLIPP FOR NORSK VILLFANGET SJØMAT	30
FISKERNES BRUK AV KYST- OG HAVOMRÅDER	31
RENE HAV	31
TILTAK - AKTIVITETER I 2024 OG VEIEN VIDERE	32
RÅFISKLAGETS KLIMAREGNSKAP	33
KOMMENTARER TIL KLIMAREGNSKAPET	35

3.1 EGEN ARBEIDSSTYRKE (ESRS S1) **37**

ARBEIDSMILJØ	38
ARBEIDSMILJØUNDERSØKELSE	38
MENNESKER OG SAMFUNN	38
ARBEIDSUHELL OG SYKEFRAVÆR	38
SIKRE ANSTENDIG ARBEIDSFORHOLD INTERNT	39
SIKRE ANSTENDIG ARBEIDSFORHOLD EKSTERNT	39
VELFERDSTILTAK FOR VÅRE ANSATTE	39
KJØNNBALANSE, DISKRIMINERING OG TRAKASSERING	40
LIKESTILLING	40
MEDLEMSDEMOKRATI	41
ENDRINGSAGENT FOR MANGFOLD I NÆRINGA	41

FORRETNINGSADFERD (ESRS G1) **42**

ÅPENHETSLOVEN	42
KORRUPSJON	42

SAMARBEID OG VERDISKAPING **43**

SAMFUNNSANSVAR	43
VERDISKAPING	44
PRAKSISORDNINGEN – ET SAMARBEID MED UIT OG FISKERIHØYSKOLEN	44
KONKURRANSEKRAFT FOR EIERNE – STYRETS MARKEDSMIDLER	45
INVESTERING I TJENESTER FOR EIERNE OG MYNDIGHETENE	45
SAMARBEID OM MILJØSERTIFISERING	45
LEVEDYKTIGE SAMFUNN, SAMARBEID OG SAMEKSISTENS	46
SAMEKSISTENS	46
VEIEN VIDERE	47

Leder har ordet

Det er de rike fiskebestandene som har gjort Norge til en fiskerinasjon. Fiskerinæringa er basert på høsting av våre felles fornybare ressurser i havet. Denne høstingen har ikke alltid vært bærekraftig, men utviklingen de siste 50-60 år har helt klart gått i riktig retning. Kunnskap, forvaltning og holdninger er nøkkelelementer i en hovedsakelig positiv utvikling i fiskerinæringa. Norges Råfisklag er en sentral aktør i forvaltningen av våre fiskebestander.

Svein Ove Haugland, Adm.dir. Foto: Lisbeth Drotz

Vi har nå vært i periode hvor viktige bestander som torsk og hyse, har vært på en fallende kurve. Kvotenivået for torsk er det laveste siden 1990. For fiskerinæringen er det da vitalt å kunne utnytte andre fiskeslag. Da er det avgjørende av forskningsmiljøene har et godt kunnskapsgrunnlag også for de mindre bestandene, slik at forvaltningen kan regulere disse på en bærekraftig måte. Næringa frykter at manglende kunnskapsgrunnlag gjør at man strammer for hardt ut fra et «føre var»-perspektiv.

Råfisklaget ble opprettet for å bidra til økt sosial bærekraft i våre fiskerisamfunn ved at fiskerne skulle sikres et rettferdig, forutsigbart og rimelig økonomisk grunnlag for sin virksomhet. Sosial bærekraft er derved solid forankret i lagets historie.

Lagets forståelse og handlinger knyttet til alle sider ved miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft, har vokst frem i takt med forståelsen i fiskerinæringa og resten av samfunnet. Vi ønsker å videreutvikle vår kunnskap og bevissthet rundt de valgene vi tar i et bærekraftperspektiv.

Sentrale deler av Råfisklagets tjenester er vitale for fiskerinæringens svar på bærekraftutfordringen ved at vi gjennom våre tjenester for omsetning, oppgjør og kontroll, bidrar til å dokumentere at sjømaten er lovlig fanget og omsatt. Bærekraftbegrepet har vært en del av Råfisklagets formål siden 2006.

Vi vil tydeliggjøre betydningen av arbeidet med økt bærekraft for våre ansatte og øvrige interessenter. Vår ambisjon er å identifisere og systematisere forbedringstiltak innenfor alle de tre bærekraftdimensjonene.

Samtidig som vi skal sikre orden i eget hus, har vi ambisjoner om å bistå resten av verdikjeden i arbeidet med å lage bærekraftdokumentasjon med substans, på en mest mulig effektiv måte. Dette utviklingsarbeidet er særlig viktig i en næring med mange små og mellomstore bedrifter, som kanskje ofte mangler egne ressurser til dette utviklingsarbeidet.

Vårt rapporteringsgrunnlag ble etablert gjennom rapporten for 2021. I påfølgende år har vi rapportert på utviklingstrekk og endringer. Råfisklagets ambisjon er å systematisk forbedre rapporteringen ved å styrke kompetansen, forbedre grunnlagsdata og søke nye indikatorer som sikrer substans i rapporteringen.

Vi forplikter oss til å kontinuerlig ta steg i riktig retning for å bidra til best mulig bærekraftig forvaltning av kystens verdier sammen med resten av fiskerinæringa.

Generell informasjon og basis for rapporteringen

Norges Råfisklag har så langt ikke vært omfattet av kravet til rapportering i henhold til CSRD, men har likevel ønsket å rapportere bærekraftsinformasjon i henhold til bærekraftsregelverket European Sustainability Report Standards (ESRS). Råfisklagets rolle og posisjon i fiskerinæringen innebærer også et ansvar for å ivareta bærekraftshensyn på en god måte. EU-kommisjonen la 26. februar 2025 frem et omfattende forslag om å forenkle EUs bærekraftsregelverk. Årets bærekraftsrapport er en begynnelse på strukturering og rapportering i tråd med det vi forventer vil bli rapporteringsstandard fremover. Hensikten er på best mulig måte å legge til rette for og forberede styret, ledelsen og administrasjon på fremtidens krav. Planen er at Råfisklaget skal gjennomføre en dobbel vesentlighetsanalyse høsten 2025 som et ledd i strategiarbeidet. Råfisklaget har tidligere gjennomført to vesentlighetsanalyser, i 2021 og 2023. Resultatene fra disse analysene, miljøfyrtårn, årsberetning og annen relevant bærekraftsinformasjon ligger til grunn for årets rapportering.

I denne rapporten rapporteres det innhentede tall fra Råfisklagets kontorer i Tromsø, Svolvær og Kristiansund. I klimaregnskapet rapporterer vi for kontorene våre, fondsforvaltning samt eiendomsselskapene våre Fiskernes Hus og Fiskergata 22 som Råfisklaget har eierforhold i.

Om Norges Råfisklag

Norges Råfisklag er ett av fem fiskesalgslag i Norge som i medhold av fiskesalgslagsloven tar hånd om viktige nasjonale oppgaver og organiserer førstehåndsomsetning av villfanget fisk og annen sjømat i Norge. Salgslaget er organisert som et samvirkeforetak og er eid av Norges Fiskarlags regionale organisasjoner innenfor Råfisklagets geografiske område samt Fiskebåt, Norges Kystfiskarlag og Norsk Sjømannsforbund. Fiskere har gjennom sitt medlemskap i nevnte fagorganisasjoner eierskap i Råfisklaget. Årsoverskudd i Råfisklaget tillegges foretakets egenkapital, det utdeles ikke utbytte.

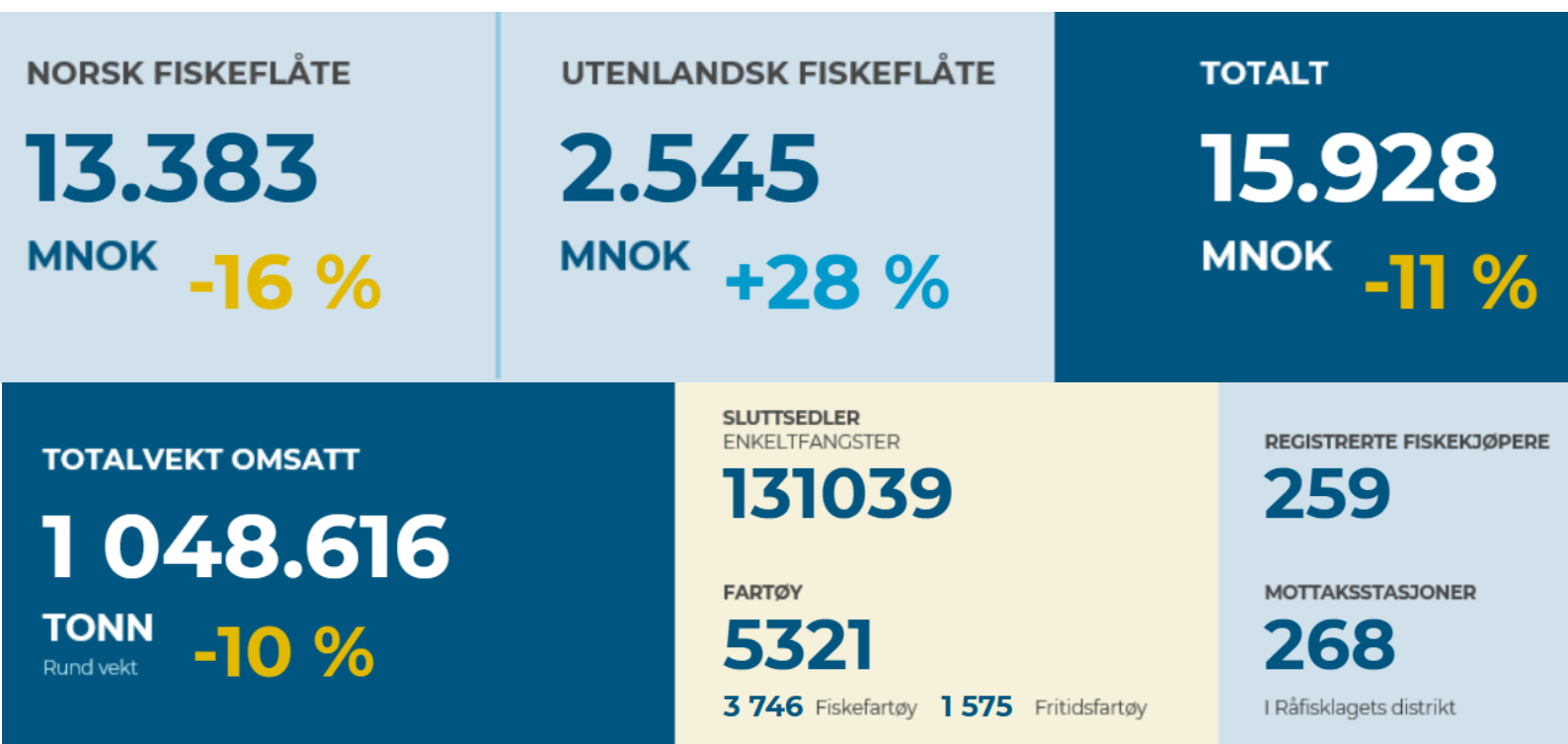
Fire av salgslagene, med Norges Råfisklag som det største, ivaretar omsetningen av torskefisk, skalldyr, bløtdyr og småkval. Langs norskekysten har salgslagene geografisk ansvar i hvert sitt område. Råfisklagets område strekker seg fra Finnmark i nord til Nordmøre i sør, markert i mørkere blå i figuren. Salgslaget har hovedkontor i Tromsø og regionkontorer i Svolvær og Kristiansund.

Råfisklaget organiserer markedsplassen for villfanget sjømat ved å legge til rette for omsetning av fangstene og garantere fiskerne oppgjør. Gjennom

dokumentasjon og ressurskontroll sikres trygg mat og god forvaltning av Norges felles ressurser. Å sikre fiskerne og kystsamfunnene stabilitet, forutsigbarhet og trygghet er et samfunnsansvar Råfisklaget tar på alvor. Nedenfor presenteres omsetningstall for 2024 med prosentvis endring fra 2023.

Omsetning og resultat

I Råfisklagets område ble det i 2024 omsatt 1.048.616 tonn villfanget sjømat av totalt 5321 fartøy. Den norske flåten leverte sjømat for 13,4 MNOK, mens den utenlandske flåten leverte for over 2,5 MNOK. Samlet sett utgjorde dette en årsomsetning på 15,9 MNOK. I 2024 var det 259 registrerte fiskekjøpere og 268 mottaksstasjoner i lagets område.

Konsernet består av morselskapet Norges Råfisklag SA og eiendomsselskapene Fiskernes Hus AS og Kystens Hus AS samt investeringselskapet Marinvest AS. Når det gjelder Fiskergata 22 Svolve AS ble 50% solgt høsten 2024. Se årsberetning for mer detaljerte regnskapstall for Norges Råfisklag og konsernet i 2024.

Årsresultat; 78,88 MNOK	
Skatter og avgifter konsern; 15,7 MNOK	Driftsinntekter; 153,83 MNOK
Offentlige avgifter; 593,84 MNOK	Driftskostnader; 140,25 MNOK

Styringsmodell for bærekraft

Administrerende direktør har det overordnede ansvar for bærekraft i organisasjon. I dette ligger det at direktøren skal legge føringer for prioriteringer i bærekraftsarbeidet, i tillegg til å holde ledelsen og styret informert og oppdatert på fremgang i arbeidet.

Styrets involvering og ansvar i bærekraftsarbeidet

Styret skal være en aktiv part i bærekraftsarbeidet, og informeres og involveres i arbeidet på styremøter av administrerende direktør og bærekraftsgruppen gjennom året. Styret skal være med og ta avgjørelser for hvordan Råfisklaget prioriterer og igangsetter prosjekter eller endringer som favner innenfor området. Blant annet gjennomførte styret en vesentlighetsanalyse i 2023 som legger føringer for organisasjonens bærekraftsarbeid. Styret fører tilsyn med at ledelsen og administrasjon iverksetter og gjennomfører planer som er vedtatt i styremøtene.

Bærekraftsgruppa

I 2022 ble organisasjonens bærekraftsarbeid styrket med en permanent gruppe som hvert år igangsetter og bidrar i ulike prosesser innen bærekraftsarbeidet. Gruppa består av representanter fra hver av avdelingene på hovedkontoret samt regionkontorene i Svolve og Kristiansund. Gruppa jobber med temaet bærekraft på tvers av organisasjonen, og rapporterer direkte til administrerende direktør. Det er bærekraftsgruppa som har ansvar for årlig bærekraftsrapport med klimaregnskap.

Mandatet for gruppa:

- Bidra til økt kunnskap og forståelse for arbeidet med bærekraft i hele organisasjonen.
- Foreslå nye tiltak og prioriteringer i Råfisklagets arbeid for økt bærekraft i egen organisasjon.
- Bidra til at Råfisklagets tjenesteutvikling er forankret i de av FNs bærekraftsmål som er prioritert hos oss.
- Foreslå tiltak og forbedringer som kan gjennomføres i fiskerinæringen generelt og i fiskeflåten spesielt.
- Koordinere arbeidet med å oppdatere og videreutvikle Råfisklagets rapportering på bærekraftområdet (bærekraftsrapporten).

Organisasjonen

De ansatte skal være involvert i og informert om bærekraftsarbeidet i organisasjonen, og oppdateres gjennom intranett, på fellesmøter og på samlinger.

Aktsomhetsvurderinger

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 og arbeidet med å oppfylle kravene som følger av loven er en dynamisk og kontinuerlig prosess. Loven har som formål å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og

anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Videre skal åpenhetsloven sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser der det er brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det følger av åpenhetsloven § 4, 1. ledd a) at Råfisklaget må sikre at vi har retningslinjer og rutiner for å sikre våre forpliktelser i henhold til åpenhetsloven og prinsippene i OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv.

Råfisklaget har en lang historie og tradisjon for å ivareta grunnleggende menneskerettigheter og gode arbeidsforhold for sine ansatte, og vi legger vekt på å velge leverandører og forretningsforbindelser som tar samme hensyn. Råfisklagets styre har arbeidet med åpenhetsloven siden 2022 og lovens krav er nå forankret i våre prosedyrer og retningslinjer, så vel internt som i avtaler som inngås med eksterne parter. I vårt arbeid med åpenhetsloven har vi bevissthet om lovens tematikk i vår bedriftskultur ved å ha dialog om dette med våre medarbeidere - både på samlinger med alle ansatte og avdelingsvis.

Åpenhetslovens krav er også innarbeidet i våre skrevne retningslinjer og gjort til tema blant avdelingsledere samt andre som inngår avtaler med eksterne leverandører og forretningsforbindelser. Dette er Råfisklagets sentrale dokumentasjon i tilknytning til vårt arbeid med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold:

- Årlig bærekraftsrapport
- Etiske retningslinjer
- Varslingsregler
- Innkjøpsveileder
- HMS-håndbok
- Personalthåndbok
- Miljøfyrtårnsertifisering
- Leverandørerkjøringer fra fiskere på «Min Side» på vår hjemmeside; www.rafisklaget.no

Risiko for negative konsekvenser i aktsomhetsvurderingene

Kartlegging av leverandører og samarbeidspartnere samt mer systematisk innhenting av informasjon, danner grunnlag for risikokartlegging og oppfølging av våre forbindelser slik at vi aktivt kan forebygge og begrense negative konsekvenser. Kartleggingen skal gjøres i tråd med Råfisklagets innkjøpsveileder og foregår pr. i dag på e-post eller i fysiske møter. Den som har dialog med leverandøren, er ansvarlig for at åpenhetslovens krav er ivaretatt når det inngås kontrakt eller avtale. Kartleggingen av leverandører skal lagres i vårt regnskapssystem Xledger.

I Råfisklagets leverandørkjede er det spesielt rettet fokus mot reklameartikler og annet som er produsert i risikoområder, i tillegg til varer og tjenester kjøpt fra bransjer med lavtlønnsprofil og stor grad av deltidsansettelser.

Avgrensning og tiltak

Fiskesalgslagsloven legger føringer for organisering av førstehåndsmarkedet, og dermed også forholdet mellom fisker, salgslag og fiskekjøper. Salgslagene forvalter en markeds plass for omsetning av råstoff i første hånd, hvor fiskere og kjøpere er brukere av tjenesten med hensikt om å inngå avtaler om kjøp og salg seg imellom. På mange måter kan fiskesalgslagene sammenlignes med en børs eller et auksjonshus, hvor fisker betaler en avgift for å ha tilgang til å legge sine råvarer ut for salg.

Salgslagene har ikke på noe (tids)punkt eierskap over råvaren, og heller ikke risikoen ved avhendingen av varen. Fiskere og fiskekjøpere er derfor ikke en del av salgslagenes leverandørkjeder. Vi ønsker likevel å bruke vår sentrale posisjon i fiskerinæringen til å påvirke og bidra i positiv retning når det kommer til ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Råfisklaget har derfor, i samarbeid med øvrige salgslag, Catch Certificate, Norges Fiskarlag og Sjømat Norge utviklet en portal for leverandørklæringer fra fiskerne for en praktisk tilgjengeliggjøring når fiskeindustribedriftene (kjøperne) gjør sine aktsomhetsvurderinger og ber om leverandørklæringer fra aktører i fiskeflåten.

Ved publisering og omtale av denne løsning retter vi også fokus mot viktigheten av å redusere risiko for negative konsekvenser i fiskeflåten. Portalen har vært under utvikling i 2023 kom i drift i 2024.

Rapportering i Råfisklaget

Råfisklaget sin første bærekraftsrapport gjaldt for 2021 og redegjorde for arbeidet som lå til grunn, hvordan vi rapporterer ut fra et helhetlig ESG-perspektiv og prosessen rundt implementering av rapportering på bærekraft, nye rutiner og mål i Råfisklaget. Den første rapporten avdekket svakheter i datafangsten, og det er siden da gjort flere grep for å sikre et større og bredere datagrunnlag.

Regionkontorene i Svolvær og Kristiansund har i løpet av 2024 vært i prosess for Miljøfyrtårnsertifisering. Sertifiseringen er et nyttig element i å systematisere arbeidet med bærekraft i hele organisasjonen, og gir samtidig mulighet til å rapportere mer helhetlige data inn mot klimaregnskapet. Kontoret i Kristiansund ble sertifisert i løpet av året, mens det for kontoret i Svolvær har vært endring i eierskapssituasjonen i bygget som har utsatt slutføringen. Kystens Hus som er en vesentlig del av eiendomsporteføljen for Råfisklaget, er også i slutfasen av sertifisering som miljøfyrtårn.

Ansattes reisevirksomhet til og fra jobb kartlegges, og disse dataene inngår i klimaregnskapet. Kartleggingen ble gjennomført i begynnelsen av 2025 ved at alle ansatte fikk tilsendt et skjema der de rapporterer for reisevaner i 2024. I skjemaet anslår de hyppigheten av reise til og fra jobb, fremkomstmiddel og distanse. Det skilles mellom reise i sommer- og vintermånedene for å fange opp forskjeller som skyldes vær.

Mye av informasjonen til klimaregnskapet hentes ut fra økonomisystemene, men også årlige rapporter fra renovasjonsselskap og reisebyrå er viktige kilder til utslippstall. En av de største utslippskildene for Råfisklaget har imidlertid vist seg å være knyttet til datahåndtering. Inntil høsten 2024 har datasenteret for Råfisklaget vært utenlands, det er nå i all hovedsak flyttet til Norge der energimiksen for drift er mer klimagunstig.

Klimaregnskapet er ført i klimaportalen CEMAsys siden 2023 for å sikre et mer detaljert og oversiktlig klimaregnskap.

Råfisklagets miljøpolicy

Salgslagets forståelse og handlinger knyttet til alle sider ved miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft, har vokst frem i takt med forståelsen i fiskerinæringa og resten av samfunnet. Vi ønsker å ytterligere styrke vår kunnskap og bevissthet rundt de valgene vi tar i et bærekraftperspektiv.

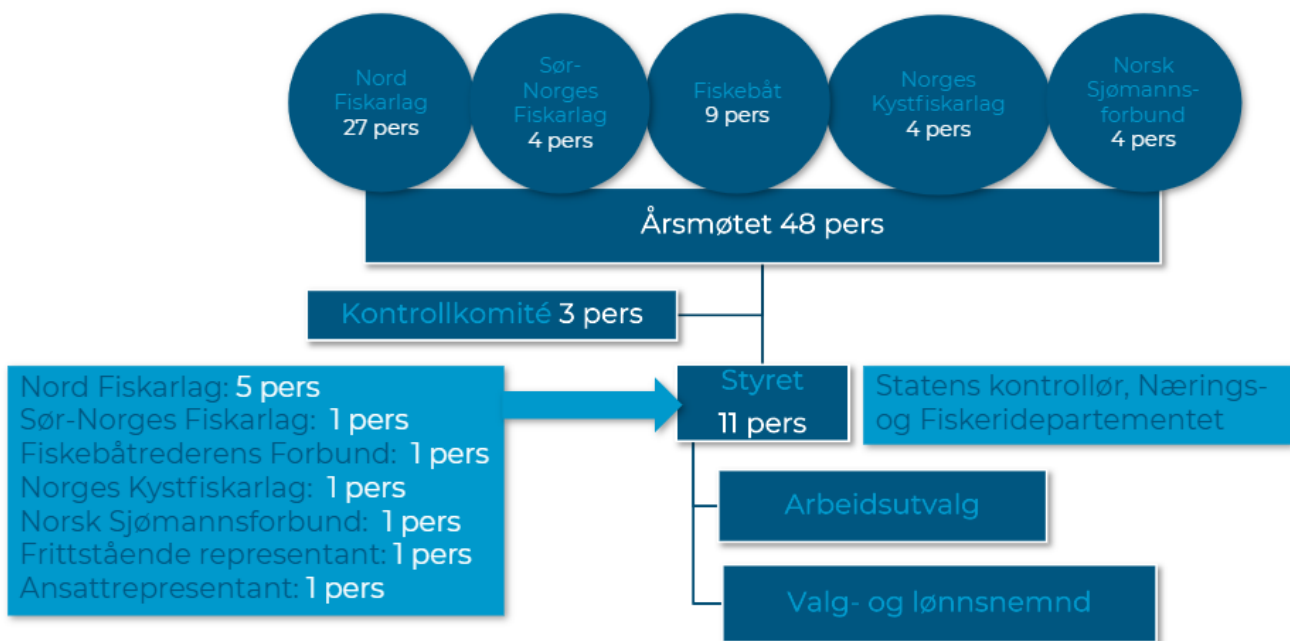
Vi vil tydeliggjøre betydningen av arbeidet med økt bærekraft for våre ansatte og øvrige interessenter, for å sikre best mulige holdninger i dette arbeidet. Vår ambisjon er å identifisere og systematisere forbedringstiltak innenfor klima, miljø og sikkerhet. Våre fokusområder fremover vil være:

- Ledelsen er ansvarlig og miljøbevisst.
- Miljøarbeidet er systematisk og med en tydelig struktur.
- Kompetanseutvikling innenfor området bærekraft er viktig for å overholde lovkrav følge opp miljøkrav fra kunder og leverandører.
- Gjennom informasjon, holdningsskapende arbeid og inkludering bidra til å styrke miljøbevisstheten blant de ansatte.
- Lovgivning utgjør minimumskrav i vårt miljøarbeid.

Styring og organisering

Styrets sammensetning og styringsstruktur

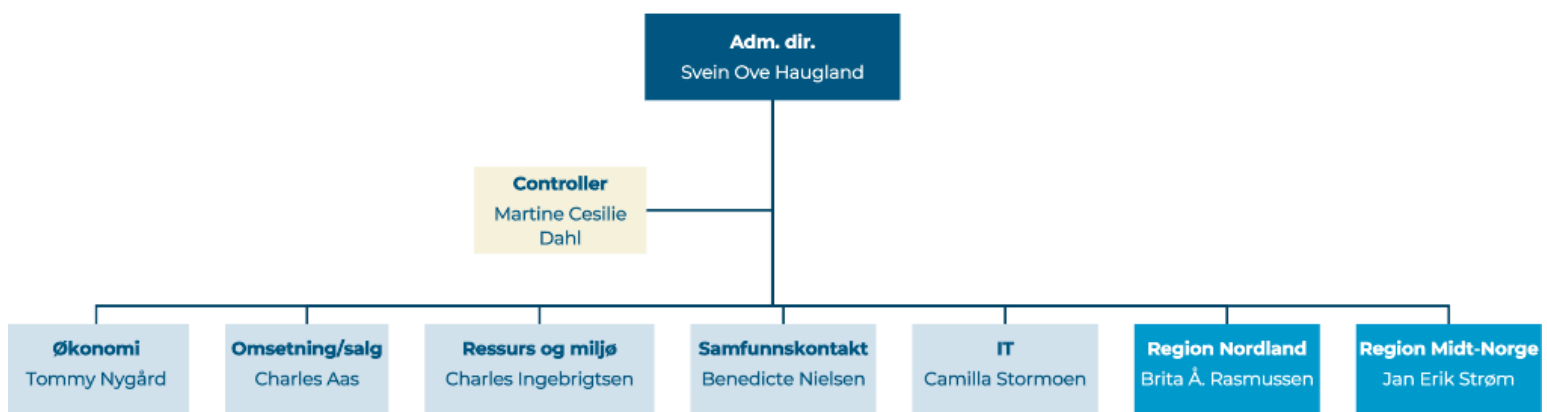
Årsmøtet er Råfisklagets øverste organ med representanter fra alle eierorganisasjonene. Årsmøtet velger Råfisklagets styre, i tillegg velges en ansattrepresentant. Styret består av fiskere som er representative for eierorganisasjonene. Av styret oppnevnes det et arbeidsutvalg (AU) bestående av leder, nestleder og ett styremedlem. Se årsberetning for 2024 for detaljer.

Per 31.12.2024 er fem av elleve styremedlemmer kvinner. Salgslagets eierorganisasjoner har jobbet målrettet de siste årene for å få en bedre kjønnsbalanse, og arbeidet viser nå resultater gjennom et mer representativt styre. Andelen kvinner som søker seg til utdanning innenfor fiske og fangst har doblet seg over de siste to årene, og det blir stadig flere kvinnelige fiskere. Representasjon er viktig, og derfor er det gledelig at Råfisklagets årsmøte i mai 2024 stemte inn en historisk høy andel kvinner i Råfisklagets styre. Samtidig som kjønnsbalansen ble bedret, er nå også ett av styrets 11 medlemmer under 30 år.

Ledelsens sammensetning

Ledelsen i Norges Råfisklaget består av administrerende direktør, avdelingsledere og regiondirektører. Pr. desember 2024 bestod ledelsen av følgende personer:

Styret, Arbeidsutvalget og Kontrollkomiteen

Råfisklagets styre gjennomførte i 2024 seks styremøter hvorav tre ble gjennomført digitalt. Ett av styremøtene var ekstraordinært i forbindelse med at sittende administrerende direktør meldte sin avgang og ett møte ble holdt i forbindelse med studietur til Portugal som er et av våre viktigste markeder. Å avholde fysiske møter anses viktig for å kunne ha et velfungerende styre. Alle sakspapirer til styremøtene har siden 2020 blitt sendt ut digitalt via Admincontrol-portalen.

Kontrollkomiteen (tre medlemmer) gjennomførte to fysiske møter i tillegg til årsmøtet i 2024. Controller var også med på disse møtene. Ett av møtene ble gjennomført på hovedkontoret i Tromsø, og det andre ble gjennomført ved regionskontoret i Kristiansund. I tillegg til disse, ble det gjennomført ett digitalt møte. Kontrollkomiteen gjennomfører vanligvis tre fysiske møter i tillegg til årsmøtet årlig. To møter ved hovedkontoret, ett på våren og ett på høsten, og ett møte vekselvis annen hvert år ved regionskontorene i Svolvær og Kristiansund. I tillegg gjennomføres det et digitalt møte på vinteren. Kommunikasjon, informasjon og dokumentflyt ut over dette foregår digitalt.

AU har fått delegert fra styret å gjennomføre prisdrøftelser med industriens organisasjoner. De fleste AU-møtene avholdes i tilknytning til prisdrøftelsene som tradisjonelt avholdes fysisk. Alle sakspapirer til møtene sendes ut digitalt. Det er mål om at minst 1/3 av AU-møter i forbindelse med prisdrøftelsene gjennomføres helt eller delvis digitalt.

Råfisklagets strategi

Strategien for 2020-2025 ble lansert i 2019 og definerer de viktigste interessentene for Råfisklagets virksomhet – fiskerne, fiskekjøperne og myndighetene. Norges Råfisklags bærende verdier er rettferdighet, ryddighet og å sørge for en sunn og god konkurranse om fiskernes råstoff. Der ligger også et ansvar om å bidra til balanse mellom ulike hensyn. Arbeidet med vår nye strategi som skal være gjeldende fra 2026 er påbegynt, men disse grunnleggende elementene vil alltid ligge i bunn for Råfisklagets virksomhet. Sittende direktør har meldt sin avgang og ny administrerende direktør vil få oppgaven med å lede arbeidet med den nye strategien. Råfisklaget har i dag ikke en egen strategi innen bærekraft, en såkalt bærekraftstrategi, men bærekraft ligger til grunn i mye av prioriteringene i den overordnede strategien for organisasjonen.

Strategi 2020 – 2025

Forslag til forbedringer, nye tiltak og prosjekter er det en forventning om at alle ansatte skal ta initiativ til og spille inn til ledelsen. Vi skal utvikle oss og stadig bli bedre. Digitalisering og utvikling av våre tjenester skal gjennomføre våre tanker. Det er et overordnet mål at Råfisklaget skal lede an i digital tjenesteutvikling. Vi skal yte best service overfor våre viktigste målgrupper – både personlig og digitalt. Vi skal være næringas orakel på våre fokusområder. Vi skal bidra til like konkurransevilkår i råvaremarkedet.

Råfisklagets viktigste målgrupper:

Digitaliseringsrådet:

Innsats- og ressursprioritering foretas på egne møter for dette.

FNs viktigste bærekraftsmål for Råfisklaget:

Virksomhetens formål er formulert i følgende ordlyd;

«Ved organisert førstehåndsomsetning av viltlevende marine ressurser skal Norges Råfisklag gjennom sine tjenester sikre fiskernes inntekter og bidra til en bærekraftig og lønnsom verdiskaping i norsk fiskerinæring.»

I formålet ligger det en utfordring om å sikre fiskernes inntekter, men også å sørge for en effektiv omsetning og garantere fiskerne oppgjør. Som en del av dette må Råfisklaget sørge for å ha nødvendig egenkapital og likviditet for et effektivt omsetnings- og oppgjørssystem. Bærekraftig forvaltning av ressursene og kontroll med uttaket er grunnleggende. Formålet ligger til grunn for de valg og prioriteringer Råfisklagets styre har gjort i beretningsåret 2024.

Råfisklagets verdikjede

Råfisklaget er organisert som et samvirke og driften finansieres gjennom en avgift som betales av fiskerne over sluttsettelen. Utover det å sikre at fiskerne får oppgjør for fangstene sine samt å organisere markedsplassen, utvikler vi tjenester og er en tjenesteleverandør for fiskerne. Råfisklagets drift baseres ikke på å maksimere årlig overskudd, men å være en trygg og sikker leverandør – og i den grad overskudd skapes fra drift tillegges denne til salgslagets egenkapital.

Fiskesalgslagsloven legger føringer for organisering av førstehåndsmarkedet, og dermed også forholdet mellom fisker, salgslag og fiskekjøper. Salgslagene forvalter en markedsplass for omsetning av råstoff i første hånd, hvor fiskere og kjøpere er brukere av tjenesten med hensikt om å inngå avtaler om kjøp og salg seg imellom. På mange måter kan fiskesalgslagene sammenlignes med en børs eller et auksjonshus, hvor fisker betaler en avgift for å ha tilgang til å legge sine råvarer ut for salg. Salgslagene har ikke på noe (tids)punkt eierskap over råvaren, og heller ikke risikoen ved avhendingen av varen. Fiskere og fiskekjøpere er derfor ikke en del av salgslagenes leverandørkjeder når det gjelder rapportering i henhold til åpenhetsloven.

Verdikjeden i Råfisklaget er dermed avgrenset til kontorvirksomhet og utleie/eierskap av eiendom, der leverandører omfatter fysisk infrastruktur, inkludert energibruk/leverandør, IT-ressurser, fasiliteter for ansatte (kantine, rengjøring osv.) samt kompetanse, mens de tjenestene som Råfisklaget tilbyr representerer verdikjeden videre nedover.

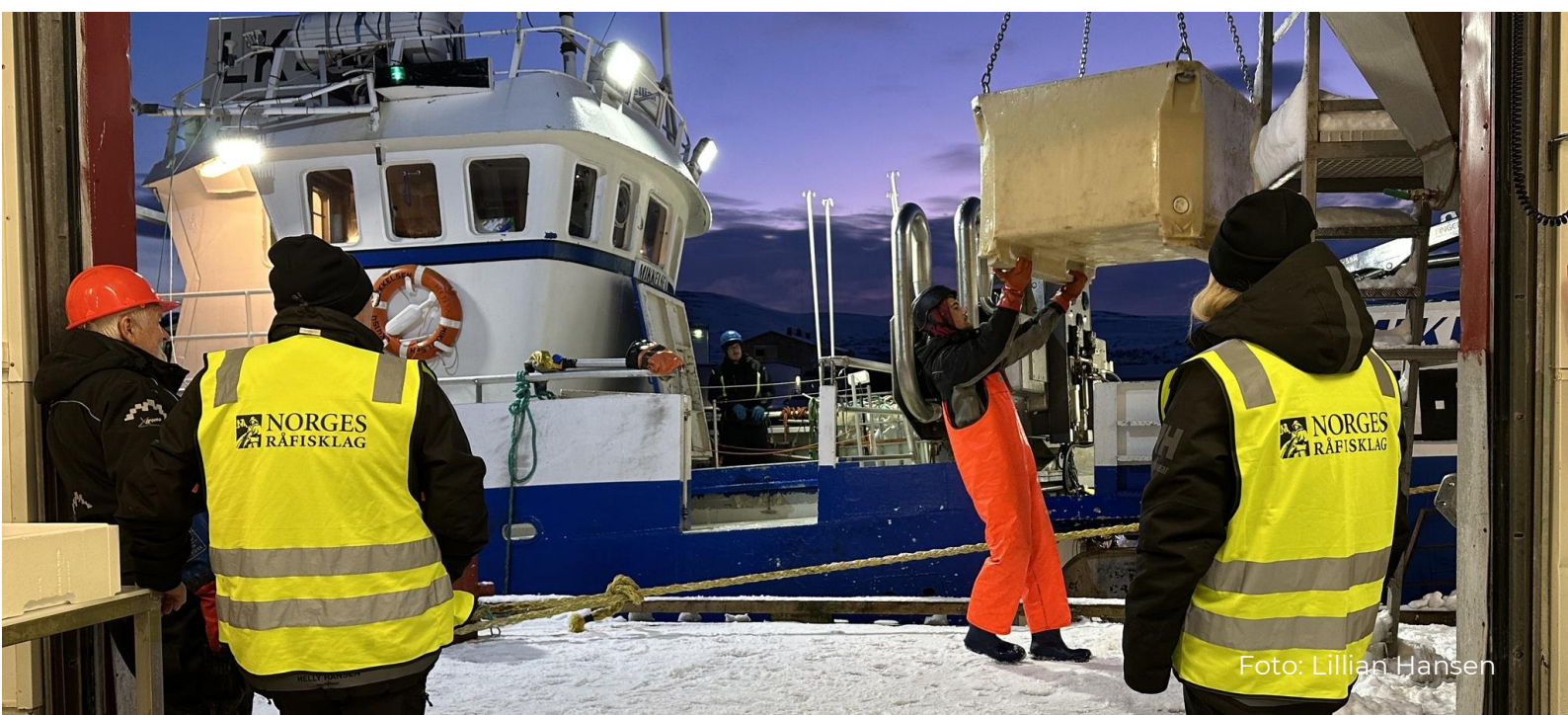

Foto: Lillian Hansen

Råfisklagets interesser

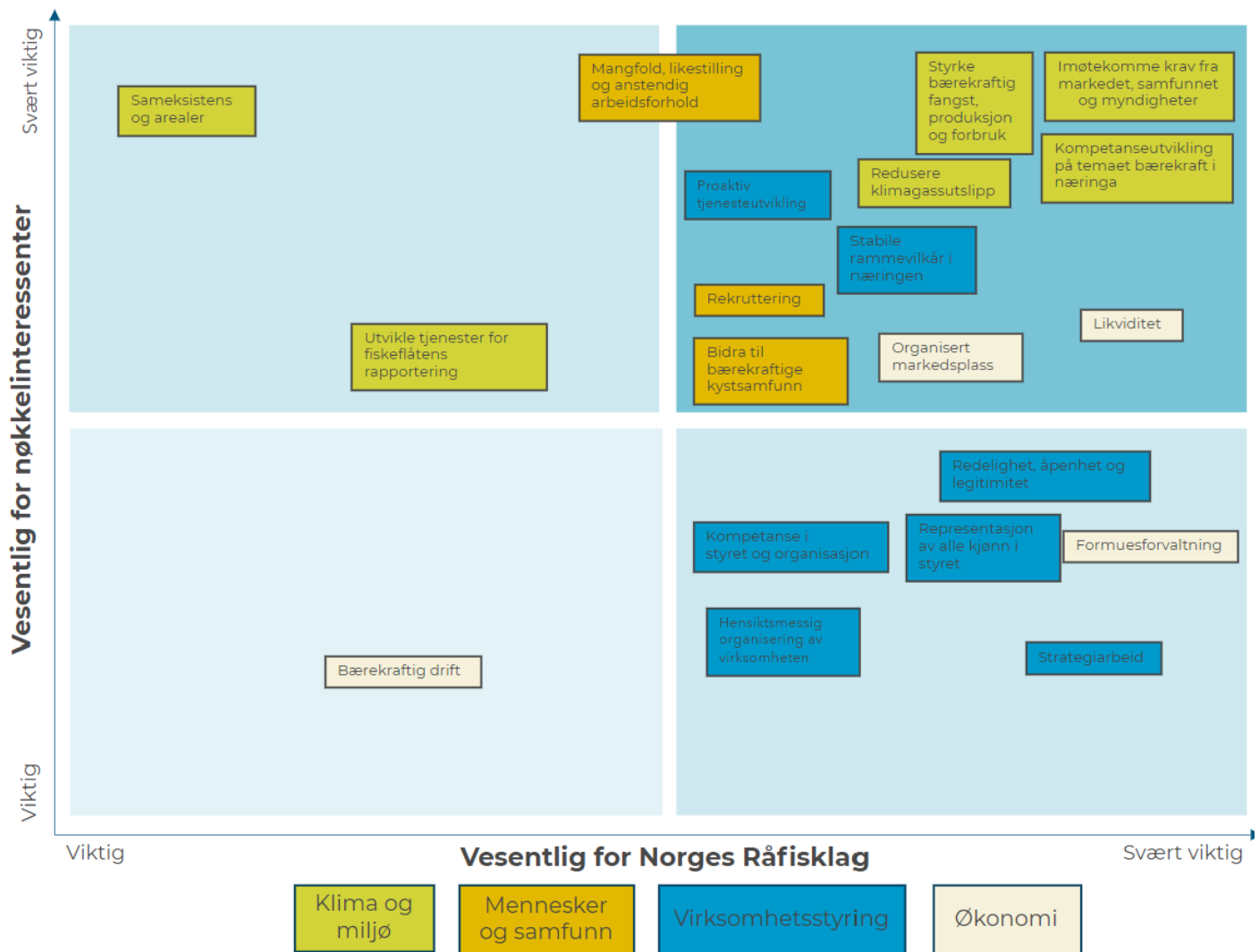
Råfisklagets første bærekraftsrapport, for 2021, ble utarbeidet på bakgrunn av en vesentlighetsanalyse, interessentanalyse og SWOT-analyse der de viktigste interessentene, både eksterne og interne, ble intervjuet. Tre hovedgrupper peker seg ut; **fiskere** (som også er eiere), **fiskekjøpere** (som benytter seg av tjenestene som tilbys) og ikke minst **myndighetene** som i stor grad definerer hvilke oppgaver et salgslag skal løse og er en viktig bruker av datafangsten Råfisklaget gjør. Oppgavene er definert i lovverk som Fiskesalgslagsloven, Havressursloven og diverse forskrifter. I tillegg vil myndigheten fra 2025 komme med et årlig forventningsbrev som ytterligere presiserer forventningene til salgslagenes arbeid.

I nært samarbeid med myndighetene ved Nærings- og fiskeridepartementet, Fiskeridirektoratet, Kystvakta, Mattilsynet og Justervesenet, har Råfisklaget en sentral oppgave med ansvar for kvote-, ressurs- og kvalitetskontroll. Ved å sørge for gode og oppdaterte digitale systemer for registrering av ressursuttak og sporbar dokumentasjon, er Råfisklaget en viktig brikke i bærekraftig forvaltning av fiskeressursene. Digitalisering har vært, og er en viktig del av Råfisklagets strategi for bærekraftig forvaltning av ressursene og bedre tjenester for interessentene.

Styrets vesentlighetsanalyse 2023

Den innledende interessentdialogen i 2021 med interne og eksterne ressurspersoner og næringsaktører viste at det var tydelige forventninger om at Råfisklagets høye tillit og anseelse måtte omsettes i en posisjon for å fremme bærekraft og samfunnsansvar.

I løpet av 2023 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse med styret i Råfisklaget. Bakgrunnen er de raske endringene vi har erfart på området og behovet for at styret i enda større grad blir informert og engasjert i det arbeidet som virksomheten legger ned i bærekraftsarbeidet. Analysen ble gjennomført ved at alle i styret ble bedt om å komme med skriftlige betraktninger rundt de fire hovedområdene vi har valgt skal inngå i den årlige rapporteringen fra Råfisklaget. Disse ble deretter bearbeidet i bærekraftsgruppa og lagt frem på styremøte for videre diskusjon i plenum. Resultatet fra diskusjon med prioriteringer presenteres i figuren på neste side.

Nedenfor er utfyllende forklaringer for de ulike temaene og punkter i figuren. De enkelte punktene kan relateres til bærekraftsmålene virksomheten har ansett som mest relevant.

Klima og miljø

- **Redusere klimagassutslipp** for Råfisklagets drift. Vurdere tiltak for å redusere utslipp knyttet til eiendomsvirksomhet, reisevirksomhet, avfallshåndtering m.m. (Bærekraftsmål 13)
- **Utvikle tjenester for fiskeflåtens rapportering** som bidrar til at fiskerne enkelt kan rapportere på bærekraft. Dette kan eksempelvis være felt på sluttseddel for rapportering av drivstofforbruk. (Bærekraftsmål 12)
- **Imøtekomme krav fra markedet, samfunnet og myndigheter** når det gjelder rapportering på bærekraftsparametere. Vi må også imøtekomme forventninger som er viktig for å opprettholde et godt omdømme for villfanget sjømat, fiskerne og Råfisklaget. (Bærekraftsmål 12)
- **Kompetanseutvikling på temaet bærekraft i næringa.** Råfisklaget skal tilegne seg nødvendig kompetanse om det grønne skiftet, ny teknologi og finansielle ordninger.

- **Styrke bærekraftig fangst, produksjon og forbruk.** Råfisklaget skal tilgjengeliggjøre data for videre bruk i verdikjeden, støtte forskningsprosjekter som utvikler nye redskap og teknologi med mål om lavere utslipp. Vi skal bidra til prosjekter med formål om bedre utnyttelse av restråstoff og nye/andre arter. (Bærekraftsmål 8, 12 og 14)
- **Sameksistens og arealer.** Råfisklaget skal bidra med data og kunnskap som styrker og holder fiskernes og fiskerienes posisjon. (Bærekraftsmål 12)

Mennesker og samfunn

- **Mangfold, likestilling og anstendig arbeidsforhold.** Råfisklaget skal på vegne av fiskerinæringen kommunisere og tydeliggjøre gevinsten av en åpen og inkluderende næring. (Bærekraftsmål 5)
- **Rekruttering.** Fremtidens fiskerinæring behøver både erfaring og ny kompetanse. Råfisklaget skal jobbe for at rekrutteringen sikrer erfaringsoverføring som grunnlag for ny kunnskap. (Bærekraftsmål 5 og 8)
- **Bidra til bærekraftige kystsamfunn.** Råfisklaget ser viktigheten av å bidra til mottaksstruktur (inkl. mottaksstasjoner), velferdstilbud, lag og foreninger m.m., som ledd i å oppfylle forpliktelsene til samfunnskontrakten og samtidig gi næringen legitimitet. (Bærekraftsmål 8)

Virksomhetsstyring

- **Redelighet, åpenhet og legitimitet** er bærende verdier. Vi skal være oppmerksomme på habilitetsspørsmålet og følge kravene i Åpenhetsloven. Målet er å være bredt akseptert i samfunnet og sikre at vår posisjon er solid nok til å tåle de kritiske røstene. Vi skal samtidig være bevisst på balansegang mellom å være privateid og å utføre offentlige oppgaver. (Bærekraftsmål 9)
- **Hensiktsmessig organisering av virksomheten.** Råfisklaget skal møte behovet for hurtig omstilling som respons på klimaendringer, politiske signaler og det grønne skiftet. (Bærekraftsmål 8)
- **Proaktiv tjenesteutvikling.** Råfisklaget skal være forberedt på det som kommer, oppdage trender, prioritere samt utvikle digitale tjenester som tilfredsstiller krav og forventninger som følger av det grønne skiftet. (Bærekraftsmål 9)
- **Stabile rammevilkår i næringen.** Råfisklaget skal forsvare Deltakerloven og Fiskesalgslagsloven som to av grunnsteinene i fiskerinæringen. (Bærekraftsmål 9)
- **Strategiarbeid.** Økonomisk og politisk turbulens samt endringer i klima og fiskeressurser øker behovet for løpende evaluering og endring av strategien. Råfisklaget skal være bevisst på at fremtidige endringer vil kunne kreve hurtigere omstilling. (Bærekraftsmål 12)
- **Representasjon av alle kjønn i Råfisklagets styre.** Råfisklaget skal oppfylle lovkravene om representasjon i salgslagets styre. (Bærekraftsmål 5)

- **Kompetanse i styret og organisasjon.** Råfisklaget skal ha kompetanse som svarer på kravene og forventningene i nye regelverk nasjonalt og internasjonalt.

Økonomi

- **Formuesforvaltning.** Råfisklagets formue skal forvaltes i tråd med kriterier for ESG. (Bærekraftsmål 8 og 12)
- **Likviditeten i salgslaget** må sikre en forsvarlig gjennomføring i fiskeriene gjennom sesongene. (Bærekraftsmål 8)
- **Organisert markeds plass** som håndterer endrede forventninger og preferanser i markedet, nye arter, kvotenedgang og handelshindringer. (Bærekraftsmål 8)
- **Bærekraftig drift.** Tjenestene gjennom Råfisklaget må reflektere inntektsnivået. (Bærekraftsmål 8)

Som vist ovenfor svarer resultatet fra vesentlighetsanalysen ut på flere av våre prioriterte bærekraftsmål og delmål. Resultatet fra analysen er førende for Råfisklagets bærekraftsarbeid.

Foto: Ronje Berg

En bærekraftig fiskerinæring

Fiskeriene har vært grunnlag for liv og bosetting langs kysten i århundrer. De har gitt oss tilgang til mat fra rene og næringsrike havområder, og er grunnlag for foredling og handel som skaper store verdier for Norge. Fiskeriene er en del av vår rike kulturarv og de bidrar i dag til en stor og omfattende handel med markeder rundt om i hele verden. Fisken og fiskebestandene er en nasjonal ressurs. Dersom våre bestander forvaltes på riktig måte, vil de også være en ressurs for framtidige generasjoner. En god og riktig forvaltning er avhengig av samarbeid med andre viktige kystnasjoner og naboland som har felles interesse av de samme ressursene.

I Råfisklagets område finner vi et havområde med naturgitte gunstige forhold for sterke villfiskbestander. Siden etableringen i 1938 har Råfisklaget hatt en lovbestemt funksjon knyttet til førstehåndsomsetningen av marine ressurser i Råfisklagets geografiske distrikt. Råfisklaget spiller dermed en viktig rolle for verdiskaping og sysselsetting i lokalsamfunnene gjennom forvaltningen av ressursene og markedsplassen for fiskere og fiskekjøpere. Med økende fangstkapasitet, sterk konkurranse om råstoffet, myndighetenes innføring av kvoter og etter hvert lukking av fiskeriene, har Råfisklagets rolle blitt stadig viktigere. De ansatte og styret i Norges Råfisklag er bevisst det ansvaret fiskesalgslaget har.

Bærekraft ligger til grunn for mange av oppgavene som utføres i vårt daglige virke, blant annet gjennom ressurs- og kvalitetskontrollen samt veiledning og rådgivning som utføres av kontrollørene ved ressurs- og miljøavdelingen. Ved å være synlige og til stede på kaia, i dialog med fiskere og fiskekjøpere samt i samarbeid med andre kontrollinstanser, ser man at arbeidet bidrar til økt kvalitetsfokus og bevissthet hos fiskere og fiskekjøpere. I et bærekraftperspektiv gir dette bedre ressursutnyttning og redusert matsvinn.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål ligger til grunn for og er førende for nasjonale prioriteringer. I etableringen av strategien for 2020-2025 ble det identifisert bærekraftsmål som vi da anså som relevant. Verden og samfunnets holdninger har endret seg betraktelig på kort tid, og det har resultert i at det i løpet av årene som har gått er gjort justeringer av målene som tidligere har vært framhevet.

I løpet av 2022 gjorde bærekraft- og ledergruppen en prioritering av hvilke bærekraftsmål som skal være styrende for organisasjonens arbeid og prioriteringer. Nedenfor presenteres de fem prioriterte mål med delmål og begrunnelse for vår prioritering. I 2024 har Råfisklaget jobbet bevisst opp mot våre prioriterte mål, og tabellen er oppdatert med arbeidet som er lagt ned i løpet av beretningsåret.

Vesentlige mål og ringvirkninger på FNs bærekraftsmål

De 5 prioriterte mål med delmål:

Prioriterte mål	Delmål	Hvorfor
 <p>5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE</p>	5.1, 5.5	<p>Vi må styrke og vedlikeholde kjønnsbalansen i vårt styre, i ledende stillinger i Råfisklaget og blant de ansatte (og på Råfisklagets ulike kontorsteder). Det er viktig å framsnakke næringa med mål om å bidra til rekruttering av kvinner og menn. Det er også viktig å oppfordre fiskerne til å organiserer seg slik at de er valgbare til vårt styre. Råfisklaget bidrar gjennom å særskilt invitere unge fiskere til årsmøtet.</p> <p>2024: På årsmøte i mai 2024 ble kvinnerepresentasjon i styret styrket i tråd med lovverket som krever minimum 40 % representasjon av hvert kjønn i styrer.</p>
 <p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p>	8.4, 8.5, 8.8	<p>Råfisklaget tilrettelegger markedsplassen for omsetning av viltlevende marine ressurser. Vårt bidrag for å sikre utnyttelsen av ressursene er å opprettholde strukturene for kjøp langs kysten i vårt område. Dette skjer blant annet ved å tilrettelegge for fraktstøtte og tilskudd. Råfisklaget skal bidra til at råstoffet omsettes på en rettferdig markedsplass for fiskere og fiskekjøpere.</p> <p>Råfisklaget er en samvirkeorganisasjon som er eid av faglagene til fiskerne. Vi er bærere av en tradisjon for en organisert næring som tar kollektivt ansvar. Gjennom tilstedeværelse på kaia har vi et utgangspunkt for å følge med på og å varsle om eventuelle avvik til rette myndigheter. Åpenhetsloven legger allerede føringer på dette området.</p> <p>Ved rekruttering av nye kollegaer til Råfisklaget skal vi tilrettelegge for og være bevisst på at mangfoldet i bedriften skal representere mangfoldet i samfunnet. Lik avlønning for likt arbeid er et mål.</p> <p>2024: Det ble i 2023 igangsatt et prosjekt gjennom Catch Certificate der salgslagene sammen tilrettelegger for at fiskefartøy kan rapportere i tråd med krav fra åpenhetsloven. Løsningen ble ferdigstilt i 2024.</p>
 <p>9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR</p>	9.1, 9.4	<p>Råfisklaget bidrar til innovative digitale løsninger som er tilgjengelige for forvaltningsmyndighetene så vel som for næringsutøverne. På sikt vil Råfisklaget kunne utvikle verktøy som letter rapporteringen for fiskerne i forbindelse med blant annet klimagassutslipp.</p>

<p>12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON</p> 	<p>12.2, 12.3,</p> <p>12.6</p> <p>12.8</p>	<p>Råfisklaget skal bidra til at det ikke høstes mer av havet enn hva det tåler, og gjennom kvote- og ressurskontroll skal vi kontrollere at våre fiskere ikke fanger mer enn gitte kvoter. Vi skal være synlig på kaia og til stede på arenaer der regelverk diskuteres og formes, og være tydelige på at omsetning utenom salgslag er ulovlig. Vi skal også legge til rette for at råstoffet som tas på land i størst mulig grad utnyttes til produksjon av mat. Her er markedsarbeidet spesielt viktig.</p> <p>Råfisklaget ønsker et sterkt samarbeid med de øvrige salgslagene gjennom Norsk Villfisk for å forankre bærekraft i hele næringa. Målet på sikt er at alle salgslagene sammen skal bidra til at villfisknæringa opprettholder og bidrar til miljømessig, sosial og samfunnsøkonomisk bærekraft på best mulig måte.</p> <p>Målet bør også være at vi legger til rette for at våre eiere på en enkel måte kan rapportere på bærekraft gjennom våre digitale tjenester. Dette kan gjelde både sosial og miljømessig bærekraft, eksempelvis ved å rapportere på antall kvinner og menn på fartøyene, om mannskap har tariffavtale og drivstofforbruk. Det forventes at myndighetene innen få år vil stille krav til fiskere om rapportering av nevnte forhold. Da vil Råfisklagets rapporteringsmuligheter være et godt verktøy for både fiskerne og fiskekjøperne.</p> <p>Vi skal fortelle den gode historien om villfisknæringa og fiskeriene i et bærekraftsperspektiv, og hvordan sjømaten sørger for måltider med lavt klimaavtrykk.</p> <p>2024: I løpet av året har kontrollørene ved avdelingen for ressurs- og miljø gjennomført ressurskontroll (over 300) og kvalitetstilsyn (over 200) i hele vårt distrikt. Arbeidet bidrar til kontroll over ressursuttaket og gir økt oppmerksomhet på kvalitet, som et tiltak for å øke verdien på råstoffet og redusere matsvinn.</p>
<p>14 LIVET I HAVET</p> 	<p>14.1, 14.3, 14.4</p>	<p>Råfisklaget gir støtte til opprydding av søppel og avfall langs kysten. Vi ønsker å bidra til forebygging av forurensning av havet ved å gjennomføre tiltak som vil påvirke næringen i riktig retning.</p> <p>Vi kan bidra til bevisstgjøring om CO₂-utlipp og koblingen til havforsuring, eksempelvis ved at utslipp dokumenteres på sluttseddel. Råfisklaget har allerede svært gode systemer for å overvåke uttaket av ressurser fra havet. Slike systemer for kontroll må videreutvikles og styrkes i samarbeid med forvaltningsmyndighetene.</p>

		2024: I løpet av året ga Råfisklaget støtte til flere ryddeaksjoner gjennomført av lag, foreninger og profesjonelle aktører i vårt område fra Finnmark til Nordmøre.
Relevante mål		
	13.1, 13.3	Råfisklaget skal være forberedt på, og søke kunnskap om hvordan klimaendringer vil kunne påvirke våre eiere og Råfisklagets virke. Delmål 13.3 griper direkte inn i valg vi gjør i driften av organisasjonen.
	17.17	<p>Vi forstår dette målet som overordnet. Det peker på globalt samarbeid, men vi anser det relevant slik Råfisklaget samarbeider med andre aktører på flere arenaer for å sikre at fiskerinæringa bidrar positivt innenfor bærekraftsmålene. Vi er avhengig av internasjonalt samarbeid blant kystnasjoner og med naboland som har felles interesse av de samme fornybare ressursene.</p> <p>Vi skal bidra til god sameksistens med andre aktører som opererer i de samme havområdene for å sikre grunnlaget for en bærekraftig næring.</p> <p>Vi skal delta på de arenaene som fremmer likestilling, bidra til et organisert arbeidsliv i fiskerinæringa, til å finne løsninger for klimagasskutt, framsnakke de som reduserer svinn og overforbruk, og forsvare bærekraftig ressursforvaltning og høsting.</p>

Risiko og muligheter (IRO)

Etttersom Råfisklaget ikke har gjennomført en dobbelt vesentlighetsanalyse i samsvar med ESRS er vi ikke klar til å sette opp en tydelig oversikt over IRO'er. Samtidig har vi en viss pekepinn gjennom de analysene som er gjort sammen med styret, det gir oss temaområder som er relevant:

- Politiske rammebetingelser. Det råder ulike syn på salgslagenes rolle blant de politiske partiene i Norge. 2025 er et valgår og ny sammensetning av Stortinget vil kunne få betydning for salgslagsmodellen i norsk fiskerinæring.
- Kvotesituasjonen for økonomisk viktige bestander. Det er betydelig kvotenedgang i viktige fiskerier, det gjelder torsk og hyse, men også strengere reguleringer av mange alternative fiskerier som kveite, brosme og lange.
- Usikkerhet rundt miljøsertifikater, både som resultat av bestandssituasjonen, men også kyststatsavtaler om forvaltning og endringer i miljøstandarder

- Usikkerhet rundt organisering hos eierne, det har vært intern uenighet i Fiskarlaget over tid som enda ikke har kommet til endelig avklaring
- Sameksistens med andre havbaserte næringer, både arealer og biologisk mangfold er under press.
- Geopolitisk usikkerhet – Norsk fisk er en global vare som er avhengig av at internasjonal handel fungerer. Den politiske usikkerheten vi ser konturene av i flere viktige markeder vil kunne påvirke norsk eksport i tiden fremover.

Vesentlige bærekraftstema og oppsett i henhold til ESRS

Nedenfor vises en oversikt over våre vesentlige bærekraftstema for Råfisklaget. Dette er per 2024 det vi anser som relevante tema vi skal rapportere på. Målet er at vi skal legge til rette for løpende forbedring i rapporteringen slik at det svarer til forventningene og regelverket.

KLIMA E1

- Klimaendringer
- Redusere klimaendringer
- Tiltak

SOSIAL S1

- Egen arbeidsstyrke
- Arbeidsforhold
- Likebehandling og like muligheter for alle

VIRKSOMHETSSTYRING G1

- Forretningsadferd
- Åpenhetsloven
- Varslingsregler og korrupsjon

Klima og miljø (ESRS E1)

EUs taksonomi

Taksonomien definerer seks miljømål som økonomiske aktiviteter kan bidra vesentlig til samt en rekke tekniske screeningkriterier som må oppfylles for at aktiviteten kan anses som miljømessig bærekraftig. De seks miljømålene er:

1. Begrensning av klimaendringer
2. Klimatilpasning
3. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser
4. Omstilling til en sirkulærøkonomi
5. Forebygging og bekjempelse av forurensing
6. Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer

For at en aktivitet kan klassifiseres som bærekraftig må den oppfylle følgende kriterier:

- Bidra vesentlig til minst ett av seks miljømål
- Ikke være til skade for noen av de andre miljømålene.
- Oppfylle minimumsvilkår for sosiale rettigheter.

Taksonomien i EU er utviklet i den hensikt å dreie økonomisk aktivitet over mot en mer bærekraftig økonomi. Vi vet nå at det mest sannsynlig vil komme endringer (forenklinger) i innretningen av taksonomikravene i løpet av 2025.

Råfisklagets hovedaktiviteter er knyttet til kontordrift – der det produseres tjenester og datagrunnlag for videre bruk av myndighetene og fiskerinæringen. Virksomheten innebærer følgelig også bruk av IKT. Råfisklaget er et samvirke der overskuddet tilføres lagets egenkapital. Dette er ledd i sikring av fiskernes verdier og garanti for at Råfisklaget kan innfri betalingsforpliktelsene som Fiskesalgslagsloven beskriver. Dermed har Råfisklaget verdier plassert hos ulike fondsforvaltere. I tillegg er Råfisklaget eier av bygg med kontordrift, restaurant- og butikkdrift.

Mengden data som prosesseres i Råfisklagets systemer er omfattende. Det viktigste tiltaket for å redusere klimaavtrykket er allerede gjort i 2024 gjennom å flytte datalagringen i datasenter fra Europa hjem til Norge, der vi i større grad benytter rene energikilder som vannkraft. I den forbindelse har vi også hatt en tett oppfølging av leverandører som har levert utslippstall relatert til Råfisklagets bruk av servere.

Det er innhentet ESG-data fra alle de tre fondsforvalterne som Råfisklaget benytter og det er en pågående dialog med dem om hvilke krav Råfisklaget har på ESG-området.

Kartleggingen gjort gjennom sertifiseringen som Miljøfyrtårn for bygget Råfisklaget eier i Tromsø, Kystens Hus, peker på avfall og energi som de to områdene Råfisklaget som eier kan bidra positivt. Der er satt i gang et arbeid som i større grad involverer leietakerne i arbeidet med å redusere/sortere avfall samt

energistyring. Det er også innarbeidet krav i henhold til åpenhetsloven i nye kontrakter (også fornyelse av gamle kontrakter).

Selve fiskeriaktiviteten og videreforedlingen av fisk er definert utenfor Råfisklagets verdikjede, men det er likevel et uttalt mål for Råfisklaget å bidra til løsninger som kan være til hjelp for næringen i møte med krav til deres rapportering.

Investeringer

Råfisklagets formue og overskuddslikviditet forvaltes i henhold til de rammer og retningslinjer styret har vedtatt og de lovreguleringer som følger et samvirkeforetak. Råfisklagets mål er å sikre formuen på en best mulig måte, hvor selskapet har en langsiktig strategi med mål om best mulig avkastning innenfor moderat risiko. Egenkapitalen i konsernet er bygd opp over flere år. Underveis har det vært behov for å sikre midlene ved å plassere overskuddslikviditet i annet enn bankkonti. I en tidlig fase ble deler av formuen plassert i eiendom, og etter hvert ble ny overskuddslikviditet plassert i verdipapirer. Dette har bidratt til redusert risiko og økt avkastning over tid.

Overskuddslikviditeten er plassert i verdipapirer og eiendom og fordeler seg som følger pr 31.12.2024:

Verdipapirer	23 % av balansen	426 MNOK.
Eiendomsforvaltning	22 % av balansen	408 MNOK.
Likviditetsfond	14 % av balansen	258 MNOK.
Sum forvaltet kapital		1092 MNOK.

Verdipapirer

Styret i Råfisklaget har vedtatt en finansstrategi som gir retningslinjer til administrasjonen for hvordan Råfisklagets midler skal forvaltes. Råfisklaget benytter tre eksterne forvaltere som skal forvalte verdipapirene i henhold til finansstrategien, og vi mottar månedlige statusrapporter over verdipapirporteføljene fra forvalterne.

Finansstrategien legger moderat risiko til grunn for investeringene og angir blant annet hvilke type aktivaklasser (aksjer, obligasjoner, pengemarked) det kan investeres i og hvor stor andel (innenfor et intervall) som det kan investeres innen de ulike aktivaklassene. De tre forvalterne har generelt noe ulikt syn på markedene, noe som bidrar til ytterligere risikospredning ved at de velger ulik vektning i de forskjellige aktivaklassene. I tillegg til aweininger mellom risiko og avkastning, hensyntar finansstrategien miljøaspekter, samfunnsspørsmål og god eierstyring (ESG – Environment, Social and Governance) i forbindelse med investeringsanalyser og investeringsbeslutninger. I finansstrategien framgår det videre at de forvalterne som Råfisklaget inngår avtale med skal forplikte seg til å følge prinsippene til UNPRI (FNs prinsipper for ansvarlig investering). Ved å

signere prinsippene har forvalteren forpliktet seg til å inkorporere ESG-spørsmål i sine investeringsprosesser. Alle fond som vi er investert i, har klassifisering som artikkel 8 og 9 fond (SFDR-klassifisering), bortsett fra to fond som foreløpig ikke har blitt klassifisert. Artikkel 9 fond innebærer at fondets hovedmål er bærekraftige investeringer. Artikkel 8 fond skal fremme miljørelaterte og sosiale aspekter i sin forvaltning, i tillegg til andre hensyn.

Eiendomsforvaltning

Eiendomsforvaltning er også en del av strategisk plassering som bidrar til å redusere risiko og sikre selskapets formue. Datterselskapet Fiskernes Hus forvalter begge eiendommene som er plassert i Svolvær og Tromsø. 50 % av aksjene i eiendommen i Svolvær ble i 2024 solgt til to andre aktører. Det foreligger kapitalkostnader utover avskrivninger av bygningsmassen, noe som i hovedsak er kostnader for opptak av lån knyttet til investeringene.

Klimaendringer (ESRS E1)

Måle og redusere utslipp fra egen drift

Jobbrelaterte reiser skal bestilles gjennom reisebyrå slik at miljøbelastningen av alle reiser dokumenteres. Råfisklaget oppfordrer sine ansatte til å gjennomføre eksterne møter digitalt. Ved registrering av reiseregninger er det ønskelig at de ansatte får registrert utslipp fra annen type transport enn bare flyreiser, blant annet privatbil, båt, tog, ferge og taxi. Råfisklaget er i dialog med leverandør av regnskapsprogrammet vårt og undersøker hvordan dette kan systematiseres.

Dagens bilbeholdning består av tre bensin- og dieseldrevne biler som primært benyttes til kontrollvirksomhet som gjennomføres i vårt område. Ved investering i ny bedriftsbil skal det prioriteres elektrisk eller hybrid bil, eventuelt utredes om leie kan oppfylle behovet.

Råfisklaget har kartlagt ansattes transport til og fra jobb siden 2023, og undersøkelsen gjøres årlig. I 2025 ses det på tiltak som kan redusere reiser til og fra jobb som bidrar til fossilt utslipp, og erstatte disse med nullutslipps-reiser.

Ved gjennomføring av møtevirksomheter der dokumenter tidligere har blitt skrevet ut og vært tilgjengelig for deltakere, bl.a. årsmøtet, skal reduseres til høyst nødvendig. Utskrevne navnelapper skal være av resirkulert materiale, men først skal vi bruke opp allerede innkjøpt materiell.

Klimaendringers påvirkning på norske fiskerier

Hovedfunn fra FNs klimapanel (IPCC) sjette hovedrapport viser at klimaendringene kommer raskere og med større effekt enn vi tidligere har trodd. Global gjennomsnittstemperatur har allerede økt med 1,1 grader, og oppvarmingen skyldes menneskeskapte klimagassutslipp. Rapporten sier også at endringer slik som ismelting på Grønland og i Antarktis, havnivåstigning, forsuring og oppvarming av dyphavet og tining av permafrost, anses som

irreversible de neste århundrene. Endringene vil berøre alle, men i ikke minst de som jobber i naturressursbaserte næringer. Klimaendringene vil berøre villfisknæringen og Råfisklagets kunder og eiere. Det innebærer blant annet økt økonomisk usikkerhet, fordi klimaendringene kan gi ustabilitet i de finansielle markedene og i demografi/økonomi i viktige markeder for produktene fiskerinæringa produserer og lever av.

Klimaendringene vil kunne påvirke de ville bestandene i Råfisklagets område – både i positiv og negativ retning. Forandringer i habitat- og leveområde vil kunne føre til endringer i vandringsmønstre til etablerte og nye arter. Økte havtemperaturer kan endre artssammensetningen og mengden av den enkelte art i områdene fiskerne opererer i. Det vil kunne få økonomiske konsekvenser både for Råfisklaget og våre eiere. Omsetning av nye arter kan ha positiv økonomisk betydning for fiskere, men samtidig kan etablerte arter påvirkes i en negativ retning. Endringene vil kunne forsterkes ytterligere av menneskelig aktivitet langs kysten. Det er viktig at bestandene forvaltes ut fra et føre-var-prinsipp og høstes basert på gjeldende kvoter og forvaltning. Råfisklagets forvaltningsoppgaver støtter opp under dette og bør opprettholdes og prioriteres fremover. Like viktig er det at Råfisklaget er tilpasningsdyktig for endringene, og at vi kan tilpasse våre tjenester etter behov.

Bestandsutvikling i de nordlige fiskeriene

De tre siste årene har det vært en markant nedgang i kvoteanbefalingene for vår viktigste økonomiske art, torsk. I 2024 ble Norge og Russland enig om en kvote på 453 427 tonn (20% ned fra 2023), mens det for 2025 er redusert til 340 000 tonn, hvorav Norge disponerer 163 436 tonn. Torskekvoten for 2025 er ned 25 % fra 2024 og er den laveste siden 1991. Vi ser klare tegn på at dette påvirker alle flåtegrupper, driftsmønstre og leveranser til industrien. Det er også kvotenedgang for andre viktige arter slik som kongekrabbe, blåkveite og snabeluer. I tillegg vil det i 2025 innføres kvoteregulering på kveite og breiflabb. Signalene fra forvaltningen er at vi kan forvente lave kvoter også fremover. Dette vil ha betydning for Råfisklagets inntjening og ikke minst utfordre kontrollarbeidet som salgslagene er pålagt gjennom Fiskesalgslagsloven. Hittil i 2025 ser vi at prisøkningen på enkelte arter kompensere for nedgang i kvoter. I praksis betyr dette at enkelte fiskere og fiskerier har lik inntjening, men lavere innsats. Dette er naturlige svingninger i en naturbasert næring. Samtidig skal markedet i inn- og utland ha betalingsvilje for norsk sjømat, og denne betalingsviljen kan forventes å nå et tak. For fiskerne er situasjonen akkurat nå positiv på grunn av priskompensasjon, men for fiskeindustrien kjempes det om mindre råstoff til høyere priser.

Samarbeid for bærekraftig ressursforvaltning

Overbeskatning av naturressursene er negativt både for det biologiske mangfoldet, fiskerne, lønnsomheten og verdiskapningen i næringa. Det er viktig at norske og utenlandske fiskere følger de gitte kvoter og forvaltningstiltak som er satt slik at høsting av ressursene fra havet er bærekraftig.

Når fiskerne leverer fangst i Råfisklagets område dokumenteres uttaket gjennom sluttseddelen som er en salgsvtale mellom fisker og fiskekjøper. Sluttseddelen inneholder detaljert informasjon om blant annet fisker, fartøy, kvote, fangstfelt, fiskekjøper, fiskeslag, størrelser, kvalitetstilstand og pris. Seddelen utgjør en viktig del av grunnlaget for den offisielle norske fiskeristatistikken som igjen går inn i vurderingen av bestandene og fastsetting av neste års fiskekvoter. Sluttseddelen legges til grunn for fangstsertifikater ved eksport og er et viktig element i miljøsertifiseringen.

Råfisklaget samarbeider tett med myndighetene for å sikre et forsvarlig ressursuttak og for å sikre etterlevelse av forvaltningstiltak og bidra til dokumentasjon og bærekraftig høsting av ressursene. Samarbeid med forvaltningsmyndighetene er et ledd i bekjempelse av fiskerikriminalitet. Fiskeridirektoratet har gjennomgått en omorganisering i løpet av rapporteringsåret som har medført noen endringer, men det er etablert faste møtepunkter slik at samarbeidet skal ivaretas på en forutsigbar måte:

- Samarbeidsmøte en gang i året; Ledes av Fiskeridirektoratet (F.dir), F.dir.- flere avdelinger, Salgslagene og Kystvakten.
- Evalueringsmøte, føringsbrev og NSRV en gang i året: Ledes av Fiskeridirektoratet (F.dir), F.dir - flere avdelinger, Salgslagene og Kystvakten.
- ORV (operasjonell risikovurdering) ukentlig digitalt møte; Ledes av F.dir, F.dir – ulike avdelinger, Salgslagene, Kystvakten, Mattilsynet, Justervesenet.
- ORV arbeidsmøter: ikke bestemt frekvens enda: Ledes av F.dir, F.dir - ulike avdelinger, Salgslagene, Kystvakten, Mattilsynet, Justervesenet
- Kontrollsamarbeidsgruppe to ganger i året; Fiskeridirektoratet og Salgslagene.

Målet er at de ville bestandene blir beskattet på en måte som bidrar innenfor alle tre bærekrafts-pilarene; miljømessig, økonomisk og sosialt. Kontrollørene i

Råfisklaget gjennomførte 256 ressurskontroller og 68 mottakskontroller i 2024. Det ble gjennomført 219 kvalitetstilsyn på fartøy og 32 kvalitetstilsyn på fiskemottak. Dette er en økning i antall gjennomførte kontroller fra 2023.

Vår deltagelse i relevante bærekraftsprosjekter

Selv om fiskerne ikke er definert inn som en del av Råfisklagets verdikjede er det i vår interesse å bidra til at fiskeriene kan rapportere på bærekraft på lik linje med andre næringer. Fiskeflåten i Norge favner alt i fra små enmanns-fartøy til store fartøy med ombordproduksjon. Det betyr også at fiskerne har ulik grad av støttefunksjoner på land og dermed ulike forutsetninger for å håndtere økte krav til rapportering – ikke minst som følge av taksonomien. Råfisklaget er derfor bidragsytere inn i flere prosjekt med mål om å standardisere og lette rapportering gjennom nye, men ikke minst kjente plattformer som Barentswatch og salgslagenes egen sluttseddel. FHF-prosjektet «Digital plattform for fiskeflåten» (Prosjektnummer 901990) og prosjektet «Utvikling av IT-løsning for fottrykksberegning tilpasset EUs metode for å måle miljømessige fotavtrykk som produkter avgir (PEF) innen marine råvarer til for og humant konsum» (prosjektnummer 901982), er to slike eksempler. Råfisklaget deltar også i et samarbeidsprosjekt (HAVNÆR) med Norges Arktiske universitet -UiT ved Institutt for Informatikk, der en ser på muligheten for styrke ressurskontrollen gjennom bruk av dyp lærings teknologi.

Klimagassutslipp for norsk villfanget sjømat

Rapporten «Greenhouse gas emissions of Norwegian seafood products in 2017» publisert i 2020, analyserer klimaregnskapet for norsk sjømat. Rapporten ser på norsk villfisk, oppdrettsfisk, reker og krabbe, og viser blant annet at klimaavtrykket til produkter av torskefisk har gått ned i løpet av de ti siste årene. Beregningen viser at det har blitt lavere klimagassutslipp for alle typer villfisk. Ifølge rapporten skyldes dette utfasing av kjølemiddel med stor klimapåvirkning, i tillegg til økning i flere bestander – noe som har ført til mer effektiv fangst. Analysen viser også at sjømatprodukter generelt ligger gunstig an i forhold til landbasert kjøttproduksjon. Rapporten «Klimaveikart for fiskeflåten», publisert i 2021, viser til at «i gjennomsnitt har en kilo norsk saltet og spiseklar torsk levert med ferje og lastebil i Lisboa et klimagassutslipp på 1,6 kilo CO₂-ekvivalenter per kilo fisk, mens makrell og sild har enda lavere klimagassavtrykk.». Fiskeriene er en dynamisk aktivitet der bestandenes vandringsmønstre og utbredelse varierer etter sesong, og fiskeriaktiviteten følger etter. De siste årene har vi hatt sterke villfiskbestander som har ført til et effektivt fiske. Nå og fremover, med reduserte bestander, kan det forventes både lavere og høyere innsats for å fange fisken. Lavere innsats fordi det i utgangspunktet, med gitte faktorer (tilgjengelighet, vær osv.) på plass, er mindre fisk å fange. Høyere innsats fordi det kan bli vanskeligere å lokalisere fangstbare forekomster av fisk, og dermed kreves like mye eller større innsats enn tidligere.

Fiskeriene er kilde til utslipp av klimagasser og selv om avtrykket er lavt sammenlignet med annen matproduksjon, er det viktig at det legges til rette for

investeringer som bidrar til mindre utslipp og bedre råstoffhåndtering. Bedre kvalitet er grunnlag for bedre utnyttelse av råstoffet og dermed lavere avtrykk fra produsert vare.

Fiskernes bruk av kyst- og havområder

I Råfisklagets område leverte i alt 5321 fartøy fangst i løpet av 2024. Flåtegruppene består av alt fra små fritidsfartøy, større kystfartøy til store havgående fartøy. Det leveres både fersk og sjøfryst fisk og skalldyr, i tillegg til hval og tare. En stor del av flåten fisker langs kysten og i fjorder, mens den havgående flåten fangster lengre ut til havs og over større arealer.

Det er ulike arealbehov avhengig av reguleringer, redskapstyper og fartøygrupper. Fiskerienes bruk av arealer konkurrerer med en rekke andre aktiviteter og næringer slik som havbruk, havvind og petroleum. Det er en forventning om at flere nye næringer vil etablere seg i eller i tilknytning til fiskeriområder. Konfliktpotensialet er til stede og fordrer samarbeid for sameksistens.

Rene hav

Fiskerne høster av havet og selger sine produkter i et marked som blir stadig mer oppmerksom på forurensning – ikke minst gjelder dette plastforsøpling. Det er ikke å legge skjul på at fiskeriaktiviteten også bidrar til det. Plastforurensning og særlig mikroplast i havet har stått høyt på den offentlige agendaen i flere år allerede. Det gir et negativt inntrykk av fisken og havet, som ellers er en viktig kilde til god og sunn mat.

Som en del av vårt samfunnsansvar øremerker Råfisklaget årlig 1 MNOK til strandryddeaksjoner som gjennomføres av lag og foreninger langs kysten i Råfisklagets område. Marin forsøpling i våre kystområder, blant annet fra fiskeriene, er et stort miljøproblem, og gjennom ordningen legges det til rette for at lag og foreninger kan gjøre en innsats for nærmiljøet og samtidig få

pengestøtte for arbeidet. I 2023 åpnet vi opp for at også profesjonelle aktører kan søke om støtte til større ryddeprosjekter eller initiativ som bidrar til positivt. Dette går over samme pott med midler som til lag og foreninger.

I 2024 ble det innvilget til sammen kr 675 000,- til årets ryddeaksjoner og andre avfallsprosjekter for marint avfall. Kr 375 000,- av dette ble innvilget til 21 ulike lag og foreninger, mens til sammen 300 000,- ble innvilget til profesjonelle aktører. In The Same Boat fikk innvilget kr 150 000,- til et større ryddetokt i Nordland. Handelens Miljøfond bidro med kr 500 000,- til prosjektet. Flere aktører innen fiskeri- og havbruksnæringen, deriblant interesseorganisasjoner, bedrifter og utstyrleverandører, bidro med støtte til prosjektet. Målet med aksjonen var å rydde sårbare og forsøplede områder på ytre kyst som ikke er ryddet eller planlagt ryddet av andre aktører. Nordkappregionen Næringshage fikk innvilget kr 150 000,- i støtte til et pilotprosjekt for avfallshåndtering. Søknaden viste til at fiskerihavner er pålagt å ha en avfallsplan, og at Næringshagen, sammen med aktører i Nordkapp, ønsket å gjennomføre et prosjekt der formålet er at marint avfall som leveres av fiskefartøy blir registrert per fartøy. Basert på dette skal man kunne dokumentere miljøavtrykk per kilo fanget fisk per fiskefartøy. Det investeres i to såkalte «miljøcontainere» som gjør det mulig å levere og veie avfallet. Målet er også å utvikle et digitalt system der fiskerne enkelt kan registrere avfallet som leveres. Gjennom dette skal man motivere til å frakte søppelet til land og dokumentere sitt eget og «herreløst avfall». Prosjektet forventes ferdigstilt i løpet av høsten 2025. Resultatet fra prosjektet skal tilgjengeliggjøres slik at erfaringene kan komme flere aktører til gode.

Tapte fiskeredskaper er en kilde til spøkelsesfiske – det vil si at redskaper blir stående i havet og fortsetter fiske uten at de brytes ned. Slitasje på fiskeredskaper i bruk gir utslipp av mikroplast. Som et tiltak mot spøkelsesfiske deltar Råfisklaget i prosjektet Dsolve. Dsolve er et 7-årig forskningsprosjekt med mål om å redusere plastforurensing i havet ved å utvikle biologisk nedbrytbare fiskeredskaper. Dsolve er ledet av UiT – Norges arktiske universitet, og er et samarbeid med en rekke nasjonale- og internasjonale forskningsinstitusjoner og industripartnere fra fiskeri, havbruk og utstyrleverandører samt flere offentlige etater og næringsorganisasjoner. Råfisklaget deltar i styringsgruppa og bidrar årlig med kr 50 000,- til prosjektet.

Tiltak - aktiviteter i 2024 og veien videre

Råfisklaget har en sterk posisjon som i større grad kan utnyttes til å være en tydelig stemme for bærekraftig utvikling.

Salgslagenes bidrag inn i ressursforvaltningen med både kvalitetssikrede data og kontrollpersonell skal opprettholdes. IT-avdelingen bidrar kontinuerlig med utslippsreducerende tiltak gjennom anskaffelse, implementering og opplæring på digitale samhandlingsverktøy. Vurderingen av nye prosjekter og etter hvert tjenester igangsatt av IT gjøres i ledergruppa. Dette omfatter vurdering av nytte

for kunden (i første ledd er kundene for IT-avdelingen kollegene i de fagavdelingene på salg, økonomi, kontroll og samfunnskontakt) – som ofte går i retning av automatisering, mindre manuelt arbeid og mindre bruk av papir. Dette møter direkte flere av bærekraftsmålene. Videre griper datasikkerhet direkte inn i økonomisk bærekraft og i neste ledd også matvaresikkerhet ut i verden.

Råfisklaget skal opprettholde samarbeidet med forvaltningsmyndighetene og andre aktører med interesser på havet, og bidra med kunnskap og data til tiltak og prosjekter der målet er å opprettholde eller bedre sameksistensen i kyst- og havområdene.

Råfisklaget skal bidra til å skape synergier mellom ressursforvaltning og miljørapportering. Salgslaget skal være en pådriver for økt transparens knyttet til produkt og fangst. Videre skal salgslaget videreutvikle systemer slik at data som anvendes i forvaltningsmål også kan benyttes som miljø- og bærekraftsdokumentasjon.

Ressurs- og miljøavdelingen har utarbeidet et undervisningsopplegg rettet mot elever på VG2 Fiske og fangst. Målsettingen er at økt kunnskap skal redusere svinn som skyldes dårlig kvalitet på råstoff. Kurset ble gjennomført ved seks skoler i 2024 – den syvende er utsatt til våren 2025. Vi gjennomførte et tilsvarende undervisningsopplegg for unge fiskere som er med i VARP – et tilbud fra Trøndelag Fylkeskommune som skal bidra til rekruttering til fiskeryrket. Det tilbys også et tilpasset kurs for bedrifter med mottak og produksjon av sjømat. Kursopplegget om kvalitet skal tilbys alle 8 relevante skoler i Råfisklagets distrikt også i 2025. I tillegg vil vi gå ut bredere med tilbudet til industrien og fiskeflåten.

Råfisklagets klimaregnskap

Råfisklaget er byggeier og eiendomsforvalter, og i klimaregnskapet for 2024 rapporterer vi for våre tre kontorer i Tromsø (1372 m²), Svolvær (481 m²) og Kristiansund (192 m²), eiendomsselskapene Fiskernes Hus AS, Fiskergata 22 Svolvær AS (4184 m²) og Kystens Hus AS (9880 m²), forvaltningsfond samt investeringsselskapet Marinest AS. Klimaregnskapet for 2024 har med flere datakilder og utslippstall enn 2023, det er positivt i den forstand at vi nå har bedre oversikt over våre samlede utslipp. Kystens Hus i Tromsø er energiklasse B, og det er igangsatt et arbeid for å undersøke om bygget kan oppgraderes til energiklasse A. I kontorbyggene i Tromsø og Svolvær er det installert varmegjenvinningsanlegg som bidrar til å holde energiforbruket på et lavest mulig nivå. Hovedkontoret i Tromsø holder til i et relativt nytt bygg og kontorbygget i Svolvær har nylig gjennomgått oppgraderinger. Råfisklaget er eier av byggene i Svolvær (50% fra 1.11.24) og Tromsø (100%). I Kristiansund leier vi kontorlokaler. For 2024 rapporterer vi som eneeier av bygget i Svolvær.

Det gjennomføres papirinnsamling ved Råfisklagets kontorsteder. Avfall kildesorteres og digitale møter benyttes aktivt for å redusere antall reiser. Kontinuerlig jobbing med digitalisering har redusert papirforbruket og behovet

for utsending av dokumenter til fiskere og andre aktører, og målet er at alle dokumenter sendes elektronisk. Mange dokumenter som tidligere automatisk ble sendt manuelt i posten, sendes nå digitalt.

Kontoret i Tromsø ble sertifisert som Miljøfyrtårn i 2009 og sist resertifisert i 2024. Kystens Hus AS er klar for sertifisering ved inngangen til 2025. Kontoret i Kristiansund ble sertifisert høsten 2023, mens det for kontoret i Svolvær måtte settes på pause i 2024 fordi eierforholdene til bygget er endret

Scope 1 omfatter transport: to firmabiler plassert i Tromsø som brukes i ressurskontroll, én firmabil plassert i Svolvær. Tallen før 2024 inneholder også tall for to firmabiler plassert i Tromsø som var registrert på administrerende direktør og økonomidirektør. Firmabilordningen (inkl. bensinkort) ble avsluttet i 2023, og utlippsdata er oppgitt frem til hver av avtalene ble avsluttet. Totaltallene for brukt drivstoff hentes fra leverandør av drivstoff, Circle K.

Scope 2 omfatter elektrisitet og fjernvarme brukt ved kontorene i Tromsø, Svolvær og Kristiansund. Tallene gjelder bare strømforbruket til Råfisklaget.

Scope 3 omfatter avfall, tjenestereiser, brensel- og energirelaterte aktiviteter, innkjøpte varer og tjenester, ansattes pendling til og fra jobb, utleie av eiendeler/arealer og investeringer. Nytt av året er at vi har fått tilsendt CO₂-avtrykket for Råfisklagets investeringer fra våre tre ulike fondsforvaltere. Tallene bidrar til betydelig høyere tall for scope 3, men er skilt ut i egen linje for å synliggjøre Råfisklagets eget utslipp. Tallene fra fondsforvalterne er beheftet med stor usikkerhet ettersom bare om lag halvparten av porteføljen er beregnet CO₂-avtrykk for. Avfallsselskapet Remiks sin portal er benyttet for å kalkulere Råfisklagets relative andel av avhentet avfall ved kontoret i Tromsø.

Flyreiser og overnatting utgjør en vesentlig del av Råfisklagets totale utslipp av klimagasser. Kontrollreiser er en del av de lovpålagte oppgavene Råfisklaget har. I tillegg er årsmøtet en viktig arena der eierne er samlet – om lag 50 delegater og andre inviterte gjester deltar. Det er en løpende vurdering om årsmøtet kan gjennomføres digitalt i større utstrekning.

Råfisklaget gjennomfører ansattsamling hvert 2. år og i fjor reiste alle Råfisklagets ansatte til Italia. Det ble også gjennomført en utenlandstur til Portugal for styret og relevante fra administrasjon. Disse turene bidrar samlet sett til et høyere utslippstall for scope 3 sammenlignet med 2023. Som hovedregel skal all reise bestilles gjennom portal hos reisebyrået, men av praktiske årsaker vil ikke det kunne gjennomføres i alle sammenhenger. Reiser for delegater bestilt i forbindelse med representasjon på årsmøtet er bestilt utenom reiseportalen og lagt til i klimaregnskapet.

Det har vært benyttet ulike sammenstillinger av data tidligere år slik at tallene vanskelig er sammenlignbare for de årene som er oppgitt i tabellen, blant annet er sammenstillingen for avfall t.o.m. 2022 kun forbruk ved hovedkontor i Tromsø der hovedandelen av Råfisklagets ansatte har kontorsted. For 2023 og 2024

inkluderer tallet avfall fra kontorene i Tromsø, Svolvær og Kristiansund, i tillegg til leietakere i Tromsø og Svolvær.

Utslipp tonn CO ₂ -ekvivalenter				
Kilde	2021	2022	2023	2024
Scope 1				
Transport	33,90	29,50	10,6	7,9
Scope 2				
Elektrisitet		3,3	6,4	4,9
Fjernvarme		0,4	0,4	0,4
Scope 3				
Tjenestereiser	36,42	115,90	144	164,9
Brensel- og energirelaterte aktiviteter	8,10	8,00	4,2	3,9
Pendling til/fra jobb			14,7	9,3
Kapitalvarer				69
Avfall	13,70	18,30	15,7	13,9
Innkjøpte varer og tjenester	0,22	0,22	42,8	33,4
Utleide eiendeler/arealer		24,3	40,2	41,1
Total (Scope 1+2+3)	92,34	199,92	279	335.5
Investeringer (fondsforvaltere)			1616	8148

Kommentarer til klimaregnskapet

Scope 1

- **Transport:** årlig forbruk av virksomhets kjøretøy var **2 979,5 liter**, noe som tilsvarer **7,9 tCO₂e**. Dette er en nedgang fra året før da vi hadde et forbruk på til sammen 4 050,9 liter, dette tilsvarer **10,6 tCO₂e**. Årsaken til nedgangen er utfasing av bilordning for to i ledelsen.

Scope 2

- Samlet forbruk av elektrisitet ved kontorene i Tromsø, Svolvær og Kristiansund var **325 646 kWh**. Dette tilsvarer **4,9 CO₂e**. Samlet forbruk av fjernvarme for kontoret i Svolvær var **24 202,8 kWh**, tilsvarende **0,4 tCO₂e**.

Scope 3

- Tjenestereiser gjelder flyreiser og hotellovernattinger for ansatte i Råfisklaget, styret og delegater til årsmøtet. Tjenestereiser utgjorde til

sammen **164,9 tCO₂e**. Dette er en økning fra 2023 da det ble registrert tjenestereiser som utgjorde **144 tCO₂e**.

- Det ble registrert **570 924 personkilometer**(pkm) med flyreiser i 2024, noe som utgjorde et totalt utslipp på **156,5 tCO₂e**. Dette er en økning fra både 2023 (**480 504 pkm, 122 tCO₂e**) og 2022 (**414 679 pkm, 107 tCO₂e**).
- Det ble registrert **639 døgn** med hotellovernattinger, der **270** av disse var overnattinger i forbindelse med kontrollvirksomhet. Det er samlet sett en økning fra 2023 da det ble registrert 359 døgn, derav 250 kontrollreisedøgn.
- Brensel- og energirelaterte aktiviteter gjelder aktiviteter som ikke omfattes av scope 1 eller scope 2. Dette er utslipp knyttet til produksjon av drivstoff og energi kjøpt og forbrukt i løpet av året. Samlet forbruk var **3,9 tCO₂e**.
- Ansattes pendling med bil og kollektivtransport til og fra jobb utgjorde til sammen **9,3 tCO₂e**. Pendling til fots og på sykkel har følgelig ikke utslipp.
 - Dieselbil: **5,2 tCO₂e**.
 - Bensinbil: **0,7 tCO₂e**.
 - El-bil: **0,1 tCO₂e**.
 - Hybridbil: **1,3 tCO₂e**.
 - Kollektivtilbud - buss: **2,1 tCO₂e**.
- Avfallsmengden for kontorene Tromsø, Svolvær og Kristiansund samt avfall fra leietakere ved Kystens Hus og Fiskergata var **110 783 kg**, tilsvarende **13,9 tCO₂e**.

Av dette var:

 - Matavfall: **51 455 kg**.
 - Elektronisk avfall til resirkulering: **550 kg**.
 - Glass til resirkulering: **15 150 kg**.
 - Blandet papp og papir til resirkulering: **9 189 kg**.
 - Blandet plastemballasje til resirkulering: **208,9 kg**.
 - Lysstoffrør: **16 kg**.
 - Restavfall til energigjenvinning: **27 303 kg**.
 - Blandet avfall til resirkulering: **5 933,1 kg**.
 - Slamtømming: **978 kg**.
- Innkjøpte varer og tjenester gjelder kraftbruk benyttet ved leie av datasenter i Tyskland (t.o.m. 18.09.2024) og datasenter i Norge samt utslipp i forbindelse med data fra Azure og Office365. Vi har i løpet av året flyttet datasenter fra Tyskland til Norge, og forventer følgelig lavere utslipp i årene fremover på grunn av utslippsfaktoren. I 2024 var forbruket på **90 029 kWh**. Azure hadde et forbruk på **996,2 kgCO₂e** og Office365 hadde et forbruk på **0,2 tCO₂e**. Samlet sett utgjorde dette **33,4 tCO₂e**.
- Utslipp fra driften av eiendeler/arealer som eies av Råfisklaget og leies ut til andre i rapporteringsåret. Dette gjelder strømforbruk for leietakere Kystens Hus (Tromsø), leietakere Fiskergata 22 (Svolvær) og fjernvarme for leietakere Fiskergata 22. Dette utgjorde **41,1 tCO₂e**.
 - I Kystens Hus var strømforbruket hos leietakere **2 224 899,8 kWh**.

- o I Fiskergata 22 var strømforbruket hos leietakere **294 776,4 kWh**. Fjernvarme var **186 326,2 kWh**.
- Investeringer viser til investeringer av Råfisklagets egenkapital som forvaltes av tre eksterne fondsforvaltere. Samlet for de tre er **8148 tCO_{2e}** i 2024.

3.1 Egen arbeidsstyrke (ESRS S1)

Ved utgangen av 2024 var det 56 ansatte i Råfisklaget som utførte til sammen 55,56 årsverk. 27 av de ansatte var kvinner og 29 var menn. En kvinne er i redusert stillingsprosent etter eget ønske. Vi har én lærling i bedriften. Det ble ansatt 4 menn i løpet av året. Tre ansatte sluttet, og to ansatte var i fødselspermisjon. Gjennomsnittlig alder hos de ansatte i 2024 var 48,77 år.

Tabell 1: Ansatte etter ansattkategori.

Antall personer med lederansvar	11
Antall personer med svært selvstendig stilling	4
Øvrige ansatte	41

Tabell 2: Ansatte med lederansvar fordelt på kjønn.

	Kvinner	Menn
Antall med lederansvar	5	6

Andelen kvinner i ledende stillinger utgjorde 46 % i 2024.

Tabell 3: Gjennomsnittlig grunnlønn ansatte per kjønn, inkludert ledelsen.

Kvinner	Menn
Kr 800 098,-	Kr 900 242,-

Gjennomsnittslønnen var kr 100 144 høyere for menn enn for kvinner. Forskjellen i gjennomsnittslønn mellom kjønnene forklares ved at det er færre kvinner i høyere stillinger, og at det er menn som innehar de høyeste stillingene i organisasjon.

Tabell 4: Gjennomsnittlig grunnlønn ansatte per kjønn, ekskludert ledelsen.

Kvinner	Menn
Kr 730 082,-	Kr 793 740,-

Tabell 5: Årlig kompensasjon.

	Adm.dir.	Resterende ansatte
Årlig kompensasjon (lønn og tillegg/fordel i arb.forhold)	Kr 2 244 000 Inkludert pensjon: Kr 2 353 900	Kr 855 032 (inkl. kompensasjon for enkelte ansatte. Kr 821 302 uten.

Godtgjørelse til administrerende direktør, sammenlignet med gjennomsnitt for resterende ansatte (alle kjønn).

Startlønn for nyansatte avhenger av personens utdanning og kompetanse. For andre kategorier er det et lite antall innenfor hver, slik at det ikke vil være riktig å publisere tall med hensyn til personvern.

Arbeidsmiljø

Råfisklagets arbeidsmiljøutvalg (AMU) består av to representanter fra de ansatte og to representanter fra ledelsen. Det er valgt verneombud ved alle kontorsteder, og hovedverneombud med virke fra hovedkontoret. I beretningsåret har representant for de ansatte vært leder i AMU, mens representant fra ledelsen har fungert som sekretær. AMU har i beretningsåret behandlet innkomne saker, planlagt aktiviteter knyttet til bedriftshelsetjenesten og gjennomført handlingsplan for miljøarbeidet.

Arbeidsmiljøundersøkelse

I beretningsåret 2024 ble det gjennomført arbeidsmiljøundersøkelse og helseundersøkelse i bedriften. Resultatene viser at arbeidsmiljøet generelt et godt i organisasjon. Bedriftens arbeidsmiljøutvalg gjennomfører i samarbeid med Medco dinHMS Tromsø arbeidsmiljøundersøkelse annet hvert år. Resultatet i undersøkelsene gjennomgås regelmessig, og eventuelle tiltak for forbedringer blir fulgt opp av ledelsen og avdelingsvis. Det er mulighet for å få tilpasset arbeidsplass samt gjennomføre helseundersøkelser og samtale tjenester om nødvendig.

Mennesker og samfunn

Råfisklaget skal være en attraktiv arbeidsplass, både for eksisterende ansatte, men også for fremtidens arbeidssøkere. Det betyr at Råfisklaget bør være konkurransedyktig på flere områder for å sikre seg riktig kompetanse for nåværende og fremtidige behov. Både nåværende og fremtidig kompetansebehov i organisasjon er kartlagt og vektlegges. Ved å stå for redelighet, åpenhet og legitimitet skal vi være en sikker arbeidsplass for fremtiden.

Arbeidsuhell og sykefravær

Det har i beretningsåret ikke vært arbeidsuhell med personskade i bedriften. Ressurs- og miljøavdelingen og driftsleder for eiendom har særskilte oppgaver som medfører økt risiko. Personell ute på kontrollvirksomhet skal benytte verneutstyr tilpasset arbeidssituasjonen.

Sykefraværet i 2024 var på 4,2 %, en nedgang fra 4,7 % året før. Arbeidsgiver følger opp sykemeldte i henhold til Arbeidsmiljølovens bestemmelser. Analyser viser at etter innføring av hjemmekontorordning har antall egenmeldinger gått betraktelig ned. Bedriften vurderer løpende tiltak for ytterligere forbedringer.

Sikre anstendig arbeidsforhold internt

I Norges Råfisklag er det stort fokus på å sikre anstendig arbeidsforhold, og bedriften har verneombud, AMU (arbeidsutvalg), fagforeninger og ledere som følger opp dette internt.

Sikre anstendig arbeidsforhold eksternt

I 2023 ble aktsomhetsvurderinger basert på risikoanalyse gjennomført. Alle avdelingsledere er gitt løpende ansvar for å følge opp sine leverandører og samarbeidspartnere samt at alle leverandører blir bedt om å redegjøre for arbeidsforhold når nye kontrakter inngås.

IT-tjenester utgjør en vesentlig del av Råfisklagets innkjøp. Tjenester kjøpes som hovedregel fra lokal eller i alle fall norsk leverandør der vi, på grunn av nærheten, har god innsikt i arbeidsforholdene i virksomhetene. Våre hovedleverandører i 2024 har vært Atea, Serit IT-Partner, iTeam og Telenor, alle med kontor i Tromsø. Disse bruker sine leverandører som Microsoft, Oracle, IBM med flere. Dette er internasjonale selskaper hvor vi har mindre innsikt i arbeidsforhold og menneskerettigheter utover at de så langt har et akseptabelt omdømme og har vært lenge i markedet.

Velferdstiltak for våre ansatte

Behandlingsforsikring

Råfisklaget tilbyr ansatte behandlingsforsikring gjennom Gjensidige forsikring. Forsikringen er en helseforsikring som gir de ansatte rask tilgang til medisinsk behandling på private sykehus, klinikker og hos privat legespesialist, fysioterapeut, naprapat, manuellterapeut, kiropraktor og psykolog.

Treningstid og andre tilbud

Som et tiltak for å tilrettelegge for fysisk aktivitet hos de ansatte, kan hver enkelt benytte inntil 45 minutter av arbeidstiden ukentlig til treningstid. På regionkontoret i Svolvær er det treningsrom som er åpent for alle ansatte og disponeres fritt. I 2024 deltok Råfisklaget i kampanjen «Sykle til jobben» for å styrke helse og organisasjonskultur gjennom energi, mestring og felles opplevelser med kollegaer. Råfisklaget dekket kostnadene for ansattes deltakelse, og vi hadde stor oppslutning og godt engasjement.

Selskapet har en firmahytte som de ansatte kan benytte, basert på ønsker og trekning. Alle ansatte har lik rett til bruk av fritidseiendommen.

Intern kompetanseheving

Alle nyansatte i Råfisklaget gjennomgår intern opplæring både på avdelingen de er tilknyttet, men får også en presentasjon av hver av de øvrige avdelingene. Avdelingsleder har ansvaret for utarbeidelse av introduksjonsprogrammet til den nyansatte, som gjennomføres i løpet av den første arbeidsuken.

Ledergruppen er ansvarlig for å definere virksomhetens langsiktige kompetansebehov basert på målsettinger, strategier, myndighetskrav etc.

Avdelingsleder er ansvarlig for analyse og gjennomføring av opplæringsbehov basert på behov ved sin avdeling.

I 2022 og 2023 ble kompetansebehovet i organisasjon kartlagt. I dette lå det også å se på sentrale utviklingstrekk i Råfisklaget for å imøtekomme fremtidens behov og virksomhetens mål. Grovt skissert besto prosjektet av følgende oppgaver for å utarbeide en kompetansestrategi: 1) kartlegge fremtidens kompetansebehov, 2) kartlegge dagens kompetanse, 3) kompetansegapet, 4) plan for kompetanseutvikling og 5) retningslinjer for kurs og kompetanseheving. Arbeidet resulterte i en helhetlig strategi for utvikling av kompetanse i organisasjon. Dette har blant annet ført til månedlige fagmøter der fagfolk på sitt felt deler informasjon og kunnskap med organisasjonen. Kompetanseplanen er dynamisk og vedlikeholdes årlig av personalavdelingen.

Videreutdanning for ansatte

Det er satt av midler for at ansatte kan ta videreutdanning. En kan søke om utdanningspermisjon med godtgjørelse i 10 måneder etter minimum 6 års ansettelse for utdanning som ansees relevant for Norges Råfisklag. Annen permisjon følger reglene i Statens Personalhåndbok.

Den systematiske tilnærmingen til bærekraftsrapportering stiller krav til mer kompetanse. Det er lagt til rette for at ansatte kan ta etter- og videreutdanning for å tilegne seg nødvendig kompetanse for at organisasjon kan imøtekomme nye krav og oppfylle målene som er satt. Bærekraftsgruppa har i 2024 deltatt på relevante kurs og seminarer som omhandler tema innenfor bærekraft og fremtidens rapporteringskrav, blant annet et dagskurs for praktisk tilnærming til gjennomføring av dobbel vesentlighetsanalyse.

Kjønnsbalanse, diskriminering og trakassering

Det er en målsetting at Norges Råfisklag skal være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Råfisklaget følger Aktivitets- og redegjørelsesplikten, og i den praktiserte personalpolitikken legges det vekt på at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn. Selskapet har et verdigrunnlag som tilsier at det er strengt forbudt å drive diskriminering på grunn av kultur, etnisitet, legning, kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, religion, livssyn og funksjonsnedsettelse. Det er også forbudt å drive med psykisk, fysisk, seksuell eller verbal trakassering.

Likestilling

Råfisklagets likestillingsarbeid er forankret i Råfisklagets personalpolitikk og følger Aktivitets- og redegjørelsesplikten. Det er utarbeidet retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold, herunder trakassering og diskriminering.

Av Råfisklagets 56 ansatte pr. 31.12.2024 var det 27 kvinner og 29 menn.

Gjennomsnittlig grunnlønn (ekskludert ledelsen) for menn var kr 793 740,-, mens den for kvinner var kr 730 082,-. Andelen kvinner i ledende stillinger utgjorde 46 % i 2024.

Det er relativt lik avlønning for samme stillingskategorier, men for noen stillinger er avlønningen noe høyere grunnet høyere ansiennitet. Målet er at alle med sammenlignbare stillinger og kompetanse skal avlønnes relativt likt så fremst like premisser er til stede.

Ved nyansettelser er det en målsetting å ha en jevnere fordeling av menn og kvinner innenfor de ulike avdelingene internt i virksomheten.

Medlemsdemokrati

Råfisklaget avsetter årlig midler til kjøp av tjenester til valgordningen for eierorganisasjonene. For 2024 var beløpet 1,25 MNOK, som fordeles etter en fastsatt fordelingsnøkkel basert på antall representanter. Beløpet utbetales ved kalenderårets start. I brev til eierorganisasjonene vektlegges det at Råfisklaget forventer at det arbeides for representasjon av begge kjønn.

Endringsagent for mangfold i næringa

Et menneskelig mangfold bidrar til en mer bærekraftig fiskerinæring, og i tiden framover vil Råfisklaget være en tydelig pådriver for økt likestilling og å trekke kvinner og ungdom til næringa ved å vise at det er en attraktiv og relevant arbeidsplass. Dette gjøres gjennom kommunikasjon utad til næringa gjennom Råfisklagets markedskanaler, gjennom styresett og ved å være en engasjert bedrift som tydeliggjør ønsket om endring og inkludering.

Råfisklagets evne til positiv påvirkning starter med økt kunnskap hos egne ansatte. Økt oppmerksomhet om bærekraftstematikk i hverdagen, gjennomføring av interne møter og ideverksted vil gjøre organisasjonen bedre rustet til å redusere negative avtrykk fra egen drift og i enda større grad bidra til positiv endring i omgivelsene.

Forretningsadferd (ESRS G1)

Åpenhetsloven

Råfisklagets styre har arbeidet med åpenhetsloven siden 2022 og lovens krav er nå forankret i våre prosedyrer og retningslinjer, så vel internt som i avtaler som inngås med eksterne parter. I vårt arbeid med åpenhetsloven har vi bevissthet om lovens tematikk i vår bedriftskultur ved å ha dialog om dette med våre medarbeidere. Råfisklagets årlige redegjørelse om våre aktsomhetsvurderinger, jf. åpenhetsloven § 5, ligger tilgjengelig her; <https://www.rafisklaget.no/rundskriv-list/aapenhetsloven>. Som en sentral aktør i fiskerinæringen har Råfisklaget omfattende samarbeid med øvrige salgslag, fiskeindustriens organisasjoner og fiskerne i vårt arbeid med forpliktelsene etter åpenhetsloven.

Etiske retningslinjer

I forbindelse med åpenhetslovens ikrafttredelse ble Råfisklagets etiske retningslinjer revidert slik at de i større grad ivaretar lovens krav om ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Juridisk rådgiver har orientert både ansatte, ledelsen og styret om innholdet og retningslinjene er tilgjengelig i personalhåndboken på Råfisklagets intranett og <https://www.rafisklaget.no/rundskriv-list/etiske-retningslinjer>.

Korrupsjon

Varslingsregler

Framgangsmåte ved varsling er beskrevet i eget skriv som ligger tilgjengelig på Råfisklagets hjemmeside. Lovgrunnlaget er arbeidsmiljøloven, likestillings- og

diskrimineringsloven og beskriver både fremgangsmåte, hvem det kan varsles til samt saksbehandling for varslings saker; www.rafisklaget.no/rundskriv-list/varslingsregler.

Særegent for Ressurs- og miljøavdelingen

Kontrollørene i Norges Råfisklag har 300-400 døgn på kontroll i året. Det betyr at vi har tilstedeværelse på mottak i hele Råfisklagets distrikt. Det er ressurskontroll, kvotekontroll og kvalitetstilsyn som er primæroppgavene. Samtidig er Råfisklaget en samarbeidspartner for andre offentlige etater med ulike kontrolloppgaver. Fiskeridirektoratet, Kystvakta, Mattilsynet, Arbeidstilsynet og Justervesenet er naturlige samarbeidsetater for Norges Råfisklag. Det er utarbeidet egne rutine for varsling av forhold som ligger under de ulike etatenes ansvarsområde.

Bidra til å sikre anstendig arbeidsforhold gjennom samarbeid

Gjennom dialog med fiskere og fiskekjøpere knyttet til arbeidsforhold, overtidsbestemmelser, minstelønn, sosial dumping og lignende skal Råfisklaget uformelt bevisstgjøre og være en aktiv og synlig aktør. Råfisklaget skal varsle offentlige myndigheter dersom det oppdages kritikkverdige avvik.

Det er ikke kjente tilfeller av korrupsjon for beretningsåret 2024.

Samarbeid og verdiskaping

Samfunnsansvar

Da Råfisklaget ble etablert i 1938 fikk fiskerne et svært viktig samfunnsansvar. For å se betydning av dette er det viktig å ta fiskernes og Råfisklagets historie i betraktning. Fiskerne var i en fortvilet situasjon som toppet seg på 1930-tallet med svært dårlige og uforutsigbare oppgjør for fangstene. Gjennom Råfiskloven fra 1938 som etablerte salgslag fikk de medbestemmelse over egen situasjon og næring, de fikk anstendige og mer markedsriktige minstepriser og de oppnådde mer forutsigbare økonomiske forhold.

Fiskerne tok ansvar, storsamfunnet fikk orden rundt førstehåndsomsetningen, fiskekjøperne og kystsamfunnene ble likebehandlet – små som store, og myndighetene fikk et redskap i ressurskontrollen. Ansvar ble fordelt og uttaket av havet ble registrert og stilt til disposisjon som data for myndigheter og forskning. Denne samfunnskontrakten er videreført og utviklet, med stadig oppdatert lovverk og forskrifter og tjenesteutvikling til det vi kjenner i dag mer enn 80 år etter.

Fiskerne høster av ville marine ressurser som ligger til fellesskapet. Derfor mener Råfisklaget at det er riktig og viktig at salgslaget, på vegne av våre fiskere, gir støtte til tiltak og prosjekter langs kysten som bidrar til rekruttering, verdiskaping og kunnskap samt samfunnsøkonomiske og sosialt bærekraftige kystsamfunn. Det forplikter også til samarbeid og sameksistens med andre aktører som opererer i de samme havområdene for å sikre grunnlaget for en bærekraftig

næring.

Verdiskaping

Hvert år bevilger styret i Norges Råfisklag midler til å støtte ulike aktiviteter, og på vegne av fiskerne bidrar Råfisklaget blant annet til prosjekter som er verdiknende, fremmer norsk fisk og skalldyr, og som bidrar til positiv omdømmebygging for fiskerinæringen. Målet er å skape en merverdi og øke salget av arter som fiskes og leveres i Råfisklagets område. Råfisklaget tar et aktivt samfunnsansvar for fiskerinæringa og gir tilskudd til fiskerieide servicebygg, egne buer og velferder, noe som bidrar til livskraftige kystsamfunn. Vi medvirker i et bredt spekter av idretts- og kulturaktiviteter i salgslagets geografiske område. Videre samarbeider vi med grunnskoler og universiteter – for kunnskapsdeling, økt sjømatkonsum og rekruttering til villfisknæringa. Styret setter i tillegg av en sum til forskning og utvikling, FoU, et viktig bidrag til økt kunnskap og et bærekraftig fiskeri. Råfisklaget bidro gjennom styret med totalt 7,8 MNOK til ulike formål i 2024 (Note 6 i regnskapet 2024).

Praksisordningen – et samarbeid med UiT og Fiskerihøgskolen

For niende gang hadde Råfisklaget praksisstudenter fra bachelorstudiet i Fiskeri- og havbruksvitenskap ved Norges Fiskerihøgskole på besøk hos oss. Praksisordningen ble iverksatt i 2015 av Universitetet i Tromsø og er ofte et springbrett for fiskeristudenter som snart skal ut i arbeid. Flere av studentene kommer fra fiskerfamilier og kjenner næringen godt fra før, men det gjelder ikke alle. Utgangspunktene er forskjellige, og praksisordningen gir alle mulighet til å få et innblikk og en fot innenfor sjømatnæringen. På bildet er Gøran With Dybdal og Bernhard Troy Gjendem som var i praksis hos oss i 2024.

Som bedrift og arbeidsgiver er det svært positivt å ha studenter på besøk fordi vi får et unikt innblikk i hva som er viktig for potensielle fremtidige kollegaer, slik at vi kan gjøre vår arbeidsplass attraktiv i kampen om de beste hodene. Det er ingen

tvil om at studenter ved fiskerihøyskolen er i målgruppen for kompetansen Råfisklaget behøver i fremtiden. Målet med praksis er å gi studentene et bredt innblikk i Råfisklagets mange ulike oppgaver, og ikke minst gi de muligheten til å bli kjent med fiskerne og fiskekjøperne som sørger for at norsk sjømat er en suksesshistorie. Samtidig er det verdifullt for oss å bli sett på med øyne utenfra, da vi alltid er åpne for innspill på arbeidet vi utfører. Praksisordningen har også vist seg å være en god arena for å rekruttere nye ansatte til Råfisklaget.

Konkurranseskraft for eierne – styrets markedsmidler

En av salgslagets viktigste oppgaver er å bidra til et konkurransedyktig marked for fiskerne. Dette gjøres blant annet gjennom styrets markedsmidler. Rammen er på kr 2,5 MNOK, som hvert år settes av for å støtte prosjekter som direkte eller indirekte kan gi en merverdi eller øke salget av artene som omsettes i Råfisklaget. Dette kan være aktiviteter knyttet til bærekraftig forvaltning, merkevarebygging, verdikjedeprosjekter, studieturer, workshops, matsatsinger, aktiviteter som gir økt utnyttelse av restråstoff (biprodukter) eller stimulering for arter som står markedsmessig svakt.

Investering i tjenester for eierne og myndighetene

Nettsiden vår, www.rafisklaget.no, utvikles jevnlig med nye tjenester og informasjon som gir kundene våre god innsikt i fiskeriene.

I 2024 har Råfisklaget arbeidet videre med utvikling av kvotekontroll i sanntid, noe som vil gi fiskerne og forvaltere informasjon om ressursuttak og kvoteutnyttelse uten forsinkelser. Det er en komplisert affære å programmere en hel-automatisk kvotekontroll ut fra myndighetenes forskrifter og reguleringer, som alene står for mange hundre endringer i løpet av året. I tillegg til at både fartøy og kvoter kan skifte eiere, og kontrollen skal fungere 24/7 gjennom hele året. «Kvotekontroll på sekundet» har som mål at sluttseddelen registreres i kvotekontroll etter den er signert av fisker og kjøper, og at fiskerne umiddelbart får oversikt over gjenstående andel av kvoten.

Samarbeid om miljøsertifisering

Norges Råfisklag bidrar årlig i et spleiselag til miljøsertifisering av norske fiskerier. Råfisklaget finansierer sammen med de andre salgslagene 1/3-del av kostnadene med en prosjektstilling som internasjonal miljørådgiver lokalisert hos Norges Fiskarlag. Rådgiveren skal være en fellesressurs for næringa i spørsmål knyttet til miljøsertifisering av norske fiskerier, herunder Marine Stewardship Council. De andre bidragsyterne er Norges sjømatråd og Norges Fiskarlag.

I tillegg dekker Råfisklaget sin relative andel av kostnadene med sertifisering av de enkelte fiskeriene, tilsvarende omlag 1,5 MNOK i 2024.

Levedyktige samfunn, samarbeid og sameksistens

Fiskerinæringa er avhengige av velfungerende lokalsamfunn, både fordi fiskerne trenger infrastrukturen, men også fordi rekruttering av ungdom er viktig for å sikre en levedyktig næring. Råfisklaget bidrar til drift av velferdsstasjoner og mottaksstasjoner for fiskerne med om lag 2 MNOK i året. Disse er særlig viktige for den minste flåten som har begrenset med fasiliteter om bord i egen båt og som ofte har begrenset mulighet til å reise over lange distanser for å levere fangsten.

Sameksistens

I Norges økonomiske sone finnes flere etablerte næringer som benytter seg av havområdene – og nye kommer til. Villfisknæringa er avhengig av sameksistens med andre i kyst- og havsonen for at ressursgrunnlaget og høstingen skal være bærekraftig. Blant annet fordi næringene påvirker hverandres tilgang til arealer.

Villfisknæringa bidrar til matproduksjon med lavt CO₂-utslipp sammenlignet med mye annen matproduksjon. Mye av fiskeriet skjer basert på tilgjengelighet langs kysten. Den nordøst-arktiske torsken er tilgjengelig kystnært under den årlige gytevandringen ned til kysten av Nord-Norge. Dette bidrar til en naturlig tilgang som muliggjør høsting med minst mulig energibruk. Reguleringstiltak eller introduksjonene av nye næringer som tvinger fiskeflåten til å fiske utenfor sesongen er problematisk for villfisknæringa og Råfisklagets eiere. Råfisklagets oppfatning er at man også i framtiden må ha anledning til å høste *med* naturen og akseptere at flere fiskerier er sesongbasert.

For å kunne ha en villfisknæring med bærekraftig beskatning er vi avhengig av at viktige områder slik som fiskefelt, gyteområder og verdifulle og sårbare områder kartlegges og hensyntas i arealutnyttelse- og planlegging i årene framover.

Det er viktig å sikre grunnlaget for villfanget sjømat ved å ta vare på miljøet, arealene og ta de forvaltningstiltakene som behøves for å sikre et bærekraftig fiskeri. Bærekraftige fiskerier og sameksistens med andre næringer henger tett sammen og Råfisklaget skal delta og bidra til initiativ som gjør dette mulig.

Foto: Arne Magne Andersen

Klimaendringer og bestandsnedgang- og variasjoner påvirker tilgjengeligheten for alle flåtegrupper. Kvotenedgangen i 2024 på viktige økonomiske arter er et godt eksempel på dette. Nedgangen i kvoter også for 2025 vil ikke bare påvirke fiskerne økonomisk, men det kan forventes at det må legges større innsats og energiforbruk for å fange fisken for den havgående flåten. For kystflåten vil lavere kvoter kunne bidra til færre fiskedøgn, noe som i og for seg er positivt i henhold til lavere utslipp, men negativt i form av mindre aktivitet og tilførsel av råvarer til fiskeindustrien på land.

Veien videre

Råfisklagets styre og lagets ansatte er bevisst det samfunnsansvaret Råfisklaget har og forvalter som markeds plass, som tilrettelegger og som kvote-, kvalitets- og ressurskontrollør i samarbeid med og tett knyttet opp mot myndighetene. Råfisklaget vil videreføre etablerte samarbeid og være sitt samfunnsansvar bevisst ved å bidra til viktige tiltak og prosjekter som har betydning lokalt, men også nasjonalt, innenfor bærekraftspillarene.

Det er viktig at villfisknæringa sammen med andre sektorer har en felles bærekrafts-forståelse. Gjennom sameksistens og bærekraftig utnyttelse av ressursene vil det styrke mulighetene for økt verdiskaping. Det innebærer at de ulike brukerinteressene i Råfisklagets område, både nåværende og framtidige, samhandler konstruktivt med hverandre. Råfisklaget skal delta på de arenaene hvor politikken for sameksistens utformes, og skal være en stemme på vegne av villfisknæringa.

Bærekraftsarbeid har en lang tradisjon i Råfisklaget, men vi skal videreutvikle det og bli flinkere til å fortelle den gode historien om villfisk og fiskeriene i et bærekraftperspektiv. Organisasjonen skal ta tydelig eierskap til bærekraftsagendaen og synliggjøre det eksternt.

Markedene verden over stiller stadig strengere krav til bærekraftig forbruk og produksjon, og bærekraftige produkter øker dermed konkurransekraften. Råfisklaget skal fortsette å kommunisere hvor unik villfisk er, og hva som gjør det til et bærekraftig kvalitetsprodukt. Videre vil vi arbeide for å opprettholde og videreutvikle kvalitetstilsynet som Råfisklaget utfører, og som underordnet bidrar til å styrke konkurransekraften for fiskerne.